

LEOPOLDOV

1/2018

DNES

**...zábava,
ale aj investície...**

Rozpočet ráta s novými projektmi

Okrem rozbehnutých investičných akcií sa vedenie mesta so zastupiteľstvom podrobne zaoberali ďalšími investičnými akciami, ktoré napokon našli svoju reálnu podobu aj v tohtoročnom rozpočte mesta. Keďže mesto sa musí primerane starať aj o svoj už jestvujúci majetok, v tomto roku privedie vodovod do budovy sklenárstva na námestí a odkanalizuje ju. Poslanci ešte rozhodnú o prípadnej výmene strechy na tejto budove (spolu 16 tisíc eur). Minulý rok v takom istom rozsahu mesto opravilo aj budovu chovateľských potrieb. Ďalšou investíciou bude vynovenie zariadenia materskej školy – pribudne notebook a interaktívna tabuľa, ktorá bude pedagogičkám slúžiť pri vzdelávaní žiakov a zároveň si žiaci budú zvykať na didaktickú techniku (15 tisíc eur), a 5-tisícová investícia poputuje do kuchyne materskej školy na nákup nového vybavenia.

Rozvojové projekty na ďalšie obdobie

Ďalšie schválené projekty sa dotýkajú prípravy rozvoja infraštruktúry, služieb a komunitnej činnosti v meste. Z veľkých investičných akcií spomeňme dve: prvou je rekonštrukcia kina Osveta a jeho úprava na polyfunkčné kultúrno-spoločensko-športové centrum tak, ako primátorka predstavila víťazný projekt v lete počas hodových sviatkov a podrobne sme o ňom informovali aj na stránkach časopisu. V súčasnosti sa už pripravuje podrobná projektová dokumentácia s víťazom súťaže architektonických návrhov (134 tisíc eur). Druhým projektom je dokončenie projektovej dokumentácie na vytvorenie komunitného centra v budove súčasnej knižnice (bývalej stanice obvodného oddelenia Policajného zboru). Budova by mala v budúcnosti slúžiť predovšetkým pre seniorov ako denný stacionár. Projektová dokumentácia bude mestskú pokladňu stáť 77 tisíc korún a po jej vyhotovení sa mesto bude uchádzať o nenávratný finančný príspevok z operačného programu, ktorý by mal zabezpečiť rekonštrukciu budovy na vybudovanie komunitného centra.

Trolasky, nový park a cyklotrasy

Rozpočet ďalej ráta aj s celkovým oživením lokality Trolasky, ktorá by aj v súvislosti s rekonštrukciou nového parku mala tvoriť kompaktný rekreačný športovo-volnočasový celok. V tejto súvislosti sa projektuje dokumentácia v hodnote 30 tisíc eur, obsahujúca štúdiu celého areálu MTK, rekonštrukcie jestvujúcej cesty od vjazdu do areálu po budovu MTK a s vytvorením novej cesty vedúcej pomedzi plot Spolkovej záhrady a staré ihrisko k novému parku, čím sa umožní bezproblémové prechádzanie návštevníkov z jedného areálu do druhého. Dokumentácia bude obsahovať aj plán celkovej rekonštrukcie areálu Spolkovej záhrady, ktorou sa vedenie mesta a zastupiteľstvo zaoberá už druhý rok. Areál by sa mal rozšíriť vo svojej interiérovej časti, mal by ponúkať viac možností na využitie a celkovo sa omladiť,

zároveň poskytnúť bezprostrednejší kontakt s celým športovým areálom a predovšetkým ponúknuť nové javisko pre účinkujúcich, hľadisko pre divákov a zariadenie občerstvenia s výhľadom a prechodom do športového areálu.

Po minuloročnom dobudovaní závlah na tréningovom ihrisku, ktoré hradil mestský rozpočet, sa obrátili vedenie MTK Leopoldov a vedenie mesta na Slovenský futbalový zväz so žiadosťou o dotáciu na opravu severnej časti tribúny. V nekrytej časti tribúny sa navrhuje odstrániť zeminu a nahradiť ju spevnenou plochou. Betónové stupne krytej tribúny by sa mali upraviť a na ne by sa mali osadiť plastové sedadlá s vysokými operadlami. Projekt ďalej ráta s prekrytím krytej a nekrytej časti tribúny prechodovou rampou. Nové zábradlie je navrhnuté vo výške 1 meter nad najnižšou výškou hľadiska. V projekte naplánované náklady sú vyčíslené na takmer 32 tisíc eur a v prípade, že Slovenský futbalový zväz projekt schváli a podporí, spoluúčasť mesta bude 8 tisíc eur. Mesto sa ďalej postará o nové oplotenie okolo hracej plochy nového ihriska (10 tisíc eur) a ak bude vôľa zastupiteľstva, osadiť by sa mali pri tomto ihrisku aj nové striedačky.

Okľukou sa tak vraciame k susediacemu areálu nového parku, ktorý sa má premeniť na park detí. O tejto architektonickej súťaži a výslednom návrhu sme podrobne informovali v jednom z predchádzajúcich čísel časopisu. V týchto týždňoch prebieha verejné obstarávanie na výber dodávateľa prác, ktorému sa po podpísaní zmluvy odovzdá stavenisko. Rozpočet na tento projekt ráta s vyprojektovanou čiastkou 336 500 eur. Zatiaľ mesto pripravuje areál – začalo sa napríklad s výrubom drevín a predpokladá sa, že v marci začne dodávateľ realizovať konkrétne práce, ktoré majú za cieľ zmeniť chátrajúci a nevyužívaný areál na prírodný herný a zároveň relaxačný areál pre rodiny, deti, ale aj ostatných spoluobčanov. Občanom by mal byť odovzdaný do užívania už v septembri tohto roka.

Mesto Leopoldov je už projektovou dokumentáciou pripravené uchádzať sa aj o podporu budovania avizovaných cyklotrás. Kvôli tomuto projektu mesto úspešne žiadalo ministerstvo spravodlivosti o prevod cesty vedúcej od Šulekova k východnej bráne väznice a ministerstvo žiadosti vyhovel. V súčasnosti mesto čaká na súhlas pozemkového fondu na stavbu cyklotrasy na pozemkoch v jeho vlastníctve a správe a následne aj bezplatný prevod tejto pôdy pod budúcou trasou. Výzva na predkladanie projektov o nenávratný finančný príspevok bude zverejnená na konci marca. V prípade, že budeme úspešní, budeme sa na financovanie inovovaného projektu zúčastňovať čiastkou 33 tisíc eur, čo predstavuje 5 percent nákladov na stavbu cyklotrás v našom katastri. Okrem cyklotrás spájajúcich Hlohovec s Leopoldovom a následne i Červeníkom, Madunicami až Piešťanmi vzniknú na stanici v Leopoldove bezpečné stojiská – boxy na odstavenie bicyklov pre cestujúcich železníc v mestských súčasných nevyužívaných cyklostojanov pred budovou ŽSR.

Komasácia a nová bytovka

Aj v tomto roku bude pokračovať komasácia pozemkov v lokalite Piešťanská. V súčasnosti sa k navrhovaným zmenám v územnej plánovacej dokumentácii vyjadrujú všetky dotknuté orgány. Po skúsenostiach s pilotnou komasáciou na Piešťanskej ceste chce vedenie mesta podobným spôsobom pokračovať komasáciou v ďalšej lokalite – na východ od zastavanej časti Rázusovej ulice po ochranné pásmo pevnosti, kde sa momentálne nachádzajú polia súkromných vlastníkov a Slovenského pozemkového fondu. Nadobudnuté skúsenosti z komasácie na Piešťanskej ceste by mohli tento projekt urýchliť a lokalita na Rázusovej ulici by tak mohla po rokoch nadobudnúť konečnú podobu – vrátane infraštruktúry a riadnej cesty. Keďže mesto nemá vo svojom vlastníctve vhodné pozemky na výstavbu nájomných bytov, minulý rok kúpilo od súkromného vlastníka dostatočne veľký pozemok za 100 tisíc eur oproti novým bytovkám na východnom okraji mesta a pripravuje projektovú dokumentáciu nových bytových domov v tejto lokalite v hodnote 16 tisíc eur. Po jej dokončení vedenie

mesta predloží projekt na Štátny fond rozvoja bývania a požiada ho o spolufinancovanie realizácie výstavby bytovky v tejto lokalite.

Hasičská zbrojnica, sklad a mestský úrad

Do svojho záveru v súčasnosti dobieha aj súťaž o dodávateľa prác na vybudovanie novej hasičskej zbrojnice pre miestny Dobrovoľný hasičský zbor a skladových priestorov pre potreby mesta na Gucmanovej ulici. Tento projekt je spojený s privedením vodovodnej a kanalizačnej prípojky do týchto objektov a z rozpočtu si jeho realizácia vyžiada 283 tisíc eur. Objekt by mal byť vybudovaný a do používania odovzdaný do októbra tohto roka, aby sa mohlo začať s demoláciou pôvodnej hasičskej zbrojnice a takmer nevyhovujúcich skladových priestorov na dvore mestského úradu. Odstraňovaním týchto stavieb sa bezprostredne začne projekt avizovanej výstavby nového mestského úradu a tohtoročný rozpočet na tento účel ráta s čiastkou 461 tisíc eur.

Okrem toho mesto bude priebežne riešiť viacero ďalších projektov, ktoré na tomto mieste nespomíname, pretože nie sú natoľko finančne náročné, no majú za cieľ skvalitniť prostredie mesta a život obyvateľov v ňom. Jednotlivým investičným akciám sa podrobnejšie budeme venovať v čase ich prípravy, resp. realizácie.

J. Hladký

Investičné akcie na rok 2018 a bezprostredne nasledujúce obdobie:

Akcia	Realizácia
Nový park – vybudovanie voľnočasového parku v priestoroch starého cintorína	2018
Rekonštrukcia Hollého ulice	2018
Výstavba hasičskej zbrojnice a skladov pre potreby mesta	2018
Nový MsÚ, rekonštrukcia starej budovy MsÚ a príslušných plôch – búracie práce budov zbrojnice, garáží, výstavba základov novej budovy MsÚ	2018
Dokončenie chodníka od Hlohovskej cesty k Šulekovu	podmienené rozpočtom 2018
Oprava komunikácií: Ráz usova, Štúrova, Štefánikova	2018
Komasácia pozemkov na Piešťanskej ceste	podmienené zmenou územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD)
Výstavba bytového domu na Rázusovej ul.	podmienené zmenou ÚPD 2019/2020
Zateplenie strechy ZŠ	2018/2019
Rekonštrukcia kina Osveta	2019/2020
Prekládka nízkonapäťových rozvodov na Kukučínovej ul.	podmienené rozpočtom 2018
Výstavba chodníka na Kukučínovej ul. po trať	podmienené rozpočtom 2018
Výstavba chodníka Kukučínova za traťou	podmienené rozpočtom 2018
Úprava dvor MŠ a ZŠ (etapovito)	podmienené rozpočtom 2019/2020
Výstavba komunikácie Moyzesova	podmienené rozpočtom 2019
Oplotenie areálu MTK	2018
Vybudovanie komunitného centra (budova bývalého policajného oddelenia)	podmienené výzvou na nenávratný finančný príspevok (NFP)/pripravené na podanie
Vybudovanie cyklotrasy	podmienené výzvou na NFP/pripravené na podanie
ŽSR – parkovisko pri železničnej stanici	podmienené výzvou na NFP a vyhotovením Plánu územnej mobility TTSK/pripravujeme
Nový zberný dvor	2019
Rekonštrukcia Spolkovej záhrady	podmienené rozpočtom 2019/2020
Vybudovanie zázemia pre Leopoldovský tenisový klub	podmienené rozpočtom 2019/2020

Začne sa veľké čistenie šácht

Počas dlhších alebo prívateľových dažďov máva v posledných rokoch problém s vodou zostávajúcou na uliciach takmer každá obec ležiaca na rovine. Jedným z problémov je to, že voda nemá prirodzene kam odtekať, keďže veľká časť povrchov v obciach a mestách je pokrytá betónom alebo asfaltom. Druhým problémom sú zanesené vsakovacie šachty, ktoré pomáhajú pri vhodnom sklone vozovky odvádzať vodu z nej. Tento problém sa často ukazuje aj v našom meste, a to nielen v daždivom počasí, ale aj vtedy, keď sa topí sneh.

Vedenie mesta sa rozhodlo situáciu s veľkými mlákami vody na uliciach riešiť po prvý raz plošným čistením vsakovacích šácht. To by sa malo uskutočniť v jarných mesiacoch podľa časových možností dodávateľa výkonných mechanizmov, ktoré vodu vo vsakovacích šachtách nárazovo rozvriajú, vzápätí odčerpajú a ručne jej priestory vyčistia, aby sa spriechodnili a spoľahlivejšie odvádzali dažďovú vodu. V meste je asi 25 vsakovacích šácht a doteraz sa čistili len tie, ktoré sa ukazovali v konkrétnom čase ako najproblémovnejšie. Očakáva sa, že vyčistenie všetkých šácht v konečnom dôsledku zlepší situáciu s vodou zostávajúcou na vozovke. V niektorých lokalitách, napríklad na parkovisku pri pizzerii na námestí alebo v predstaničnom priestore, by navyše mohlo osožiť vytvorenie drenážneho priestoru, aby voda mohla stekať do zelených pásov.

(bereg-)

HOLLÉHO ULICA JE UZAVRETÁ

Po zimnej prestávke sa rozprúdili práce na rekonštrukcii cesty a príľahých plôch na Hollého ulici. Projekt má za cieľ lokalitu upraviť tak, aby tvorila svojím výzorom predpolie upraveného parku mestského typu. Tomu sa prispôsobí aj výzor ulice, rozšíri sa, aby sa utvoril svojím výzorom kompaktný celok centrálnej mestskej lokality. Ulica tak bude po dokončení rekonštrukcie zahrnutá do obytnej zóny, čiže chodci na nej budú mať prednosť a rýchlosť tu bude upravená na 30 km/h. Budú na to upozorňovať aj dopravné značky umiestnené na jej začiatku „pri trojuholníku“ a na jej konci pred vyústením na Gucmanovu ulicu, kde sa uzatvára vynoveným parčíkom. Vedenie mesta v tejto súvislosti prosí obyvateľov ulice a príľahých lokalít o rešpektovanie dopravného značenia a o trpezlivosť počas rekonštrukcie.

Ešte na jeseň sa na Hollého ulici uskutočnila prekládka elektrických rozvodov do zeme a mesto vybudovalo obyvateľom žijúcim na tejto ulici nové prípojky do rodinných domov. Osadené boli nové nenápadné pozinkované stožiare s úspornými LED svetidlami a ampliónmi mestského rozhlasu.

Krátko po odovzdaní staveniska dodávateľovi po zimnej prestávke došlo k odstráneniu mohutných betónových stĺpov. Na začiatku februára kvôli návrhu cesty s chodníkom bolo síce potrebné pred rodinných domov odstrániť asi osem stromov, tie však budú po ukončení stavby nahradené novou výsadbou stromov v zelených pásoch. Pre lokalitu sa pripravuje projekt výsadby tak, aby tu boli umiestnené vhodné druhy drevín a sadovnícke úpravy mali funkčnú, ale aj estetickú hodnotu.

Rekonštrukcia je rozdelená do štyroch častí a dnes už vodičov na uzávierku Hollého ulice informujú dopravné značky od Kukučínovej ulice aj námestia. Ako prvý sa začal rekonštruovať úsek od Kukučínovej ulice po spojovaciu uličku s námestím (plánované ukončenie v marci), ďalšiu etapu bude tvoriť úsek od Gucmanovej ulice po spojovaciu uličku (ukončenie v apríli), v tretej bude nasledovať križovatka Hollého ulice a spojovacej uličky (ukončenie v máji) a napokon rekonštrukcia samotnej spojovacej uličky (máj – jún).

V krátkej ulici spájajúcej námestie s Hollého ulicou bude cesta rozšírená na 4 metre a podľa nej budú vybudované štyri odstavňé plochy pre autá. Dopravná situácia v lokalite sa nezmení, azda len so spomínanou výnimkou obmedzenej rýchlosti na 30 km za hodinu.

Povrch novej cesty bude tvoriť dlažba, čo zlepší jej odvodnenie pri dažďoch, a farebnosťou bude podobná dlažbe umiestnenej na ceste a ostatných plochách v parku. Dlažba by mala mať vyššiu nosnosť, aby nedošlo k jej poškodeniu frekventovanejšou dopravou. Na pravej strane cesty (na strane cesty bližšie k námestiu) po celej jej dĺžke bude podobne ako na námestí vybudovaných 19 parkovacích miest s pozdĺžnym parkovaním z farebne odlíšenej dlažby, aby bolo motoristom jasné, že ide o parkovacie plochy. Vedľa nej vznikne vsakovací pás zelene a ponechaná bude zvyšná zeleň pred rodinnými domami.

Pri pohľade od Gucmanovej ulice bude na pravej strane cesty umiestnený nevývýšený chodník široký 1,5 metra z rovnakej dlažby, ako je chodník na námestí. Spájať sa bude s chodníkom na Gucmanovej ulici a s plánovaným chodníkom na Kukučínovej ulici. Vedľa chodníka bude opäť umiestnený zelený pás a ostatné zelené plochy pred domami. Do brán alebo vchodov rodinných domov sa vybudujú nové prístupové vjazdy kopírujúce šírku jestvujúcich vstupov, resp. brán.

Práce dodáva nitrianska spoločnosť Staveko. Nová cesta a vynovená lokalita bude do používania odovzdaná na konci júna. Rekonštrukcia Hollého ulice bola ocenená na takmer 259 tisíc eur a víťazná ponuka projektovú cenu znížila na 209 tisíc eur.

(jh)

Po chodníku na Gojdičovej prídu na rad aj ďalšie

Popri rekonštrukcii komunikácie na Hollého ulici, kde vznikne aj nový chodník, sa mesto ešte na jeseň podujalo opraviť zdevastovaný chodník na Gojdičovej ulici, ktorý používajú najmä obyvatelia presúvajúci sa na železničnú stanicu a autobusové zastávky.

„Vieme, že v meste je viacero zanedbaných chodníkov. O možnostiach ich opráv sme sa s poslancami zastupiteľstva rozprávali viackrát. Po rokovaníach v zastupiteľstve a stavebnej komisii sme sa rozhodli na jeseň minulého roka opraviť veľmi frekventovaný chodník na Gojdičovej ulici. Aktuálne pripravujeme projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu sčasti zničeného chodníka na Kukučínovej ulici od železničnej trate po Hviezdoslavovu ulicu. V prvej fáze budeme riešiť chodník na Kukučínovej ulici v priestore od napojenia na rekonštruovanú Hollého až po železničné priecestie, aby chodci idúci z Kopaníc do centra mesta alebo na železničnú stanicu mohli celú trasu prejsť bezpečne a bez obavy o svoju bezpečnosť. Verím, že tento chodník a dokončenie celého koridoru bude prioritou mesta aj v novom volebnom období,“ hovorí primátorka Terézia Kavuliaková.

Obyvatelia Gojdičovej ulice a prilahlých lokalít sú spokojní s novým chodníkom. Pôvodný droliaci sa betónový chodník na pravej strane smerom k železničnej stanici nahradil na sklonku roka v kritickej časti po poslednú Ulicu 1. mája nový zo zámkovej dlažby. Stavbu v hodnote vyše 50 tisíc eur realizovala spoločnosť Stavkorekt. Či vedenie mesta a poslanci uvažujú o rekonštrukcii ďalších chodníkov, sme sa spýtali opäť primátorky mesta: „Usilujeme sa uprednostniť najfrekventovanejšie a vo vzťahu k tomu aj najviac zničené chodníky. Tento a prípadne budúci rok sa chceme sústrediť na už spomenuté chodníky a po komunálnych voľbách bude záležať na tom, aké priority si zvolia vedenie mesta a poslanci. Verím však, že postupne sa podarí zvýšiť bezpečnosť chodcov zrekonštruovaním alebo vybudovaním ďalších chodníkov v meste, pretože hustota dopravy a neraz aj bezohľadnosť vodičov sa čoraz viac zvyšujú.“

(jh)

Župan rokoval s primátormi a starostami

Od župných volieb ubehli viac ako dva mesiace a najmä noví župani sa púšťajú do mapovania priorít v konkrétnych regiónoch. Trnavský župan Jozef Viskupič sa postupne v okresoch kraja stretáva so starostami a primátormi. V každom okrese si starostovia, primátori a župan zvolia okruhy priorít, ktoré chcú spolu riešiť. Takéto pracovné stretnutie bolo aj v Hlohovci. Základnou prioritou bola doprava, aj keď starostovia chcú doriešiť aj mnohé iné témy, ktoré súvisia s kompetenciami vyšších územných celkov, no aj s obecnými a mestskými samosprávami.

Tou najdiskutovanejšou témou v hlohovskom regióne bola logicky doprava. „Cestu zahusťujú osobné autá, ale aj tranzit. Určite aj v súvislosti s Land Roverom v Nitre sa to bude ešte zhoršovať. Nejde len o Hlohovec a vstup do okresného mesta, ale o zahusťovanie celej cesty od diaľnice D1. Tým, že sa cesta na Hlohovec upcháva, komplikuje sa aj vstup do nášho mesta a vyjdenie z neho, osobitne v smeroch na Sereď a Nitrú. Neraz najmä v popoludňajších hodinách siahajú kolóna až k leopoldovskému liehovaru. Riešenie cestného mosta do Hlohovca je teda aj vyriešením časti problémov Leopoldova,“ povedala primátorka Terézia Kavuliaková. Ako pripomenul župan Jozef Viskupič, nejde len o vozidlá, ale napríklad aj o železničnú dopravu, keďže denne má cez Hlohovec a Leopoldov po trati od

Lužianok prejsť desiatka nákladných vlakov z automobilky, čo isto obmedzí dopravu na železničných prejazdoch. „Kľúčovou je však automobilová doprava. Pristupujeme k realizačnej fáze, ako riešiť projektovú dokumentáciu a aký scenár financovania zvoliť. Ak štát nie je ochotný sa postarať o tranzitnú dopravu, musia mesto a župa riešiť túto cestu ako druhý mestský okruh,“ povedal Viskupič, ktorý pripomenul, že kraj bude mať zriadenú tzv. dopravnú autoritu, teda akúsi komisiu, ktorá rozhodne o prioritných témach v oblasti dopravy na odbornej úrovni a nie politicky, ako to bolo v minulosti. Primátor Hlohovca Miroslav Kollár pripomenul, že v rámcovej štúdii uskutočniteľnosti sa zistí, ktorý variant obchvatu je realizovateľný a s akými nákladmi. „Pôvodný plán obchvatu nerieši doterajší problém Hlohovca. Časť dopravy je tranzitná a časť končí v meste. Pri vstupe do Hlohovca by sa časť dopravy odklonila pri priemyselnom parku, prešla by popri železničnom moste na druhú stranu a odfiltrovala by sa nákladná doprava. Časť osobnej dopravy by končila v tejto lokalite a ďalšia by pokračovala smerom na Topoľčany.“ Ako sa nadviaže na predchádzajúce dopravné štúdie a návrhy riešení nelichotivej dopravnej situácie pri Hlohovci a aké kontúry prinesú ďalšie kroky štátu a VÚC, ukáže, zdá sa, až čas.

(maju)

KDE STE BOLI V UTOROK 13.?

Že ste ešte nevideli tancovať v Leopoldove na námestí farára? Odpoveď sa dá tušiť – neboli ste na pochovávaní basy 13. februára na námestí. Mestečanom prišli basu pochovať a tým sa symbolicky rozlúčiť s plesovým obdobím opäť Verešvárčania. A veru bol to smutný pohreb, ba okrem plačúcich za basou, ktorá symbolizuje obdobie radosti a veselosti, smoklilo v ten deň popoludní aj samo nebo. Napriek tomu sychravý utorok sa s fašiangami rozlúčil naozaj dôstojne – tak, ako sa patrí na koniec fašiangového obdobia.

V smútočnom sprievode kráčali hudobníci, odetí do starých železničiarskych a iných uniforiem, hrajúci piosťobné piesne, farár s kostolníkom, rektorom a miništrujúcim Majstrom N a ďalšími asistentmi, za nimi išli najbližší pochovávanej, nesúci rakvu s basou, kvôliho pri-

tom plačúc. Nechýbali dedinčanky s košíkmi a ostatní účastníci, ba do sprievodu sa zapojili aj naši olympionici, ktorí do Leopoldova narychlo pricestovali z kórejského Pjongčangu. No a nechýbala v ňom ani primátorka mesta v hasičskej uniforme. Na pochovávanie basy sa prišli pozrieť aj traja dalmatínci, dračica s dračatom, barokový šľachtický pár až zo samotnej Viedne či peruánska rodinka. Veru, milá basa mala pohreb, o akom sa z bežných smrteľníkov môže len málokomu snívať.

Po tom, čo farár na druhý svet odprevadil basu a vstúpil do svedomia nielen pozostalým, ale aj účastníkom pohrebu, sa s nebohou naposledy a srdcervúco rozlúčili jej najbližší. Ako posledné gesto odchádzajúceho fašiangu maskovaní účastníci rozlúčky vrátane farára do posledného fašiangového tanca na počesť zomrelej basy zobrali zbehnúvších sa účastníkov pohrebu. Komu sa neušiel tanec, tomu sa ušla fašiangová šiška a dobrá nálada a po pohrebe sa celá perepúť mohla rozísť domov, aby postupne nastalo očakávané silentio – teda stíšenie, ktoré sprevádza už aktuálne pôstne obdobie.

Ludovú hru parodizujúcu pohreb basy, teda veselosti, pred pôstnym obdobím aj tento rok na leopoldovskom námestí predviedli členovia folklórnej skupiny Verešvaran a dychovej hudby Verešvaranka. „*Oceňujem, že v kostýmoch prišli aj mladé leopoldovské rodiny a jednotlivci,*“ povedala primátorka na záver podujatia, keď spolu s kronikárkou mesta a svojím zástupcom vyhodnocovali spomedzi domácich, ktorí prišli aktívne podporiť podujatie, najkrajšie masky, hoci zohľadniť celkový výzor, originalitu či vlastnú prácu bolo veru veľmi ťažko. No a napokon nechýbal ani fototermín, ktorý zvečnil všetkých účastníkov tohto komickeho tradovaného pohrebu.

Výchádza odborný časopis o regióne

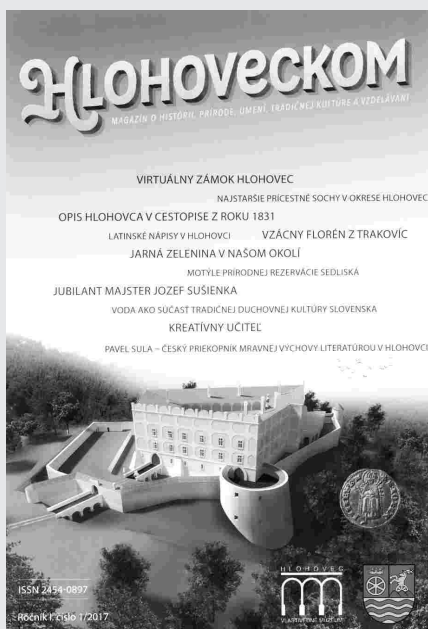
Záujemcov o regionálnu históriu, prírodu, umenie, tradičnú kultúru a vzdelávanie istotne poteší, že Vlastivedné múzeum v Hlohovci začalo vydávať odborný časopis s príliehavým názvom Hlohoveckom. Prvé číslo vyšlo v druhej polovici minulého roka a na vyše 80 stranách prináša veľa zaujímavých tém zo spomínaných oblastí.

Nájdete v ňom napríklad virtuálnu expozíciu zámku v Hlohovci, do ktorého časti by sa napokon mala presťahovať aj časť múzea, ďalej štúdie o latinských nápisoch v Hlohovci, o fondoch knižnice múzea, ale napríklad aj zaujímavý text o najstarších prístenných sochách v okrese Hlohovec. Medzi tými najzáhadnejšími sa spomína aj tá v centre leopoldovského parku. Tajomná je preto, lebo vo väčšine prípadov sa podstavce takýchto sôch opatrovali pamätnými nápismi – kto, kedy a pri akej príležitosti nechal sochu postaviť. Odborníci predpokladajú, že tento mariánsky stĺp vznikol na konci 17. storočia na znak prosby alebo podakovania za ukončenie živelnej alebo inej pohromy, prípadne epidémie.

Ďalšie zaujímavé štúdie sa dotýkajú opisu Hlohovca z roku 1831, ale aj ľudí, ktorí sa dostali do kontaktu s Hlohovcom alebo jeho okolím – v tomto prípade pedagóga a priekopníka mravnej výchovy literatúrou Pavla Sulu. Fanúšikov byliniek poteší štúdia o jarnej zelenine v našom okolí a spôsoboch prípravy šalátov z nich či inom upotrebení, obdivovateľov motýľov a prírody zasa odborná štúdia o motýľoch vyskytujúcich sa v prírodnej rezervácii Sedliská a lesných porastoch pri Pastuchove alebo o prírodných zaujímavostiach domácimi aj turistami vyhľadávanej lokality Soroš. V aktuálnom čísle autori prinášajú aj čitateľsky prístupivo spracované dejiny Dvorníkov. Záujemcovia o výklad názvov obcí, riek, lesov a iných geografických útvarov v regióne poteší jazykovedný seriál Čo prezrádzajú vlastné mená – v aktuálnom čísle sa autori zaoberajú názvami Váh, Dudváh, Hlohovec a Frašták. Časopis dopĺňajú aj drobnosti a informačné recenzie o knihách, ktoré boli vydané o hlohovskom regióne alebo obciach v ňom. Samozrejme, predstavujeme len ponuku prvého čísla, témy a aj lokality sa budú v každom čísle prirodzene obmieňať.

Hlohoveckom zaujme aj svojím vizuálom. Prvé číslo vyšlo na kriedovom papieri a ako plnofarebný časopis nielenže zaujme oko náročného čitateľa, ale uspokojí aj nároky odborného čitateľa. Redakčnú radu tvoria odborní zamestnanci múzea, ktorí sa témami zaoberajú dlhoročne v rámci svojej vedeckovýskumnej práce, a prispievateľmi sú aj odborníci z iných inštitúcií alebo univerzít. Každé číslo časopisu tak istotne bude mať potenciál zaujať novými faktmi o hlohovskom regióne z rôznych oblastí.

(jh)

Malí predškoláci majú skúsenosti aj s keramikou

Väčšina predškolákov sa v našej materskej škole zapojila do krúžkov, z ktorých v tomto školskom roku polovicu nákladov prepláca aj leopoldovská samospráva. Okrem krúžku anglického jazyka je to najmä nevšedný keramický krúžok so skúseným keramikárom z Hlohovca, aktívnym umelcom Róbertom Šťastným. My sme sa po jednom takomto kurze s pánom učiteľom stretli a opýtali sa aj na to, ako sú naše deti na tom s tvorivosťou.

„Vyučil som sa na strednej škole v Pezinku a od roku 1989 sa venujem len keramike. Najprv som sa tejto činnosti venoval v Okresnom podniku miestneho priemyslu v keramike v Hlohovci, ktorý zanikol v roku 1999. Takouto tradičnou keramikou sme sa už v 90. rokoch neužívali a v tomto čase išlo všetko do útlmu. Hľadal som preto iné cesty – chodil som pomáhať kamarátovi do dielne. Preto som skúsil súkromne podnikáť. Bolo to v roku 2000, keď som začal budovať svoju dielňu. Vymyslel som si svoje portfólio výrobkov a odvtedy sa živím výrobou keramiky,“ hovorí Róbert Šťastný, s ktorým sme sa stretli napríklad aj na vianočných trhoch v Trnave, keďže zimné obdobie je jedným z tých, čo praje keramikárom. *„Najprv som začal vyrábať keramické magnetky, čo prinášalo úspech, postupne sme začali robiť šálky s kvetinovými vzormi. No typickými mojimi výrobkami sú modliaci sa anjeli. Nad anjelov nebolo a o tie je záujem dodnes,“* hovo-

rí. Vytvoriť originálny dizajn je náročné. Hovorí sa, že všetko tu už bolo. Našťastie, Róbert Šťastný prišiel s myšlienkou praktického využitia takýchto výrobkov. Pri šálkach, krčiazkoch, džbánoch je ich využitie jasné, no aj anjeli sa dá vyrobiť aj ako vonná lampa alebo stojan na sviečku. „Prišiel som na to pri prezeraní si výrobkov od záujemcov na trhoch. Oveľa viac zaujme taký anjeli, keď sa dá použiť ako svetidlo alebo zrazu zazvoní ako zvonček,“ hovorí R. Šťastný. „Nerobím si predlohy na papieri, skúšam to priamo na hotovom výrobku. Na prvý pohľad je taký anjeli rovnaký – telo vytočím na hrnčiarskom kruhu. Zvyšok však domodelujem, takže každý kus je originálny. To učím aj malé deti, že to je na diele originálne, že nesie pečať autora,“ hovorí R. Šťastný a spomína aj zážitky s malými frekventantmi kurzov, ale i s dospelými „študentmi“, ku ktorým patria aj v Leopoldove najmä ženy. Pre ne je keramický kurz možnosťou, ako sa môžu odreagovať, ale mnohí si chcú vyskúšať kreatívne nápady, ako to býva, povedzme, pri pečení tort. „Aj z ich výtvorov beriem inšpiráciu.“

V dielni u R. Šťastného sme videli nachystaný celý rad malých ježkov, snehuliakov alebo zvieratiek. „To mám už prichystané pre deti do leopoldovskej škôlky. S hlinou sú veľké možnosti. Dá sa z nej urobiť v podstate všetko. Napríklad keramické platničky sa po-

užívajú na raketoplán. Mám pec, s ktorou vykurujem dielňu, tu, na hrnčiarskom kruhu vyrábam a pri ďalšom stole maľujem. A ak hovoríme o deťoch, pri maľovaní môžete hocičo aj pokaziť, ale pri keramike je to ako s plastelínou – vždy vám z toho musí niečo vyjsť. A to deti majú rady, že vždy sa im podarí nejaký výtvar. Postupne ich učím od jednoduchých techník modelovania až po konkrétne výrobky. Deti už neglazujú, pretože je problém ich zaujať na pol hodinu – čo je úspech a darí sa to. Za pol hodinu sa dá z mustry vymodelovať napríklad ježka, nasledujú ryby, snehuliaci a tak ďalej, netreba ani veľmi vymýšľať ďalšie motívy. Potom vymýšľame rôzne zvieratká, aby sa deti chystali na jar," hovorí R. Šťastný a pripomína, že u detí

je hneď v útlohu veku vidno výtvarný talent. „Nachystám im nejakú mustru a ony si ju domodelujú. Nesnažím im nič vnucovať, skôr chcem, aby si sami všetko dotvorili. Sú aj deti, ktoré začnú hneď pracovať. Iné zasa povedia, že to nevedia, ja ich nasmerujem a zrazu im to ide a vytvoria pekného ježka. Navyše, z ich zručnosti sa tešia aj rodičia a v neposlednom rade je to pre nich aj tréning motoriky," dodáva na záver.

Potom už hotové dielka putujú do pece, kde sa vypália pri teplote 1000 až 1200°C a potom sa z dielne vracajú späť do leopoldovskej škôlky, aby sa nimi potešili deti aj rodičia. Alebo si ich deti zoberú domov ako pamiatku na svoje prvé keramikárske výrobky.

Text a foto Martin Jurčo

Cyril Putera prezentoval tretiu knižku o abstinencii **Život so závislosťou**

Človek je vo svojej podstate krehký tvor. Na svojej ceste sa stretáva so všeličím, dobrým aj zlým, s čím sa dajakým spôsobom vyrovnáva. A ak sa s tým, čo ho ohrozuje, nevyrovná, môže poľahky spadnúť do osídel závislosti. Jej zradnosť spočíva v tom, že prichádza nepozorovane, skryto, ba spočiatku sa tvári úplne nevinne alebo dokonca priateľsky. Aspoň tak vníma svoju inklináciu k ohrozujúcemu návyku ten, čo sa nevedomky stáva závislým. Závislý človek postupne mení svoje návyky, priority a postoje, no sám si to uvedomí iba výnimočne. O to intenzívnejšie jeho premenu vnímajú jeho najbližší, priatelia, kolegovia. A je jedno, či ide o závislosť od alkoholu, drog alebo iných návykových látok... Moderná spoločnosť prináša mnoho ďalších lákových vymožeností, a teda aj potencionálnych nástrah.

S prehlbujúcou sa závislosťou sa prehlbujú aj problémy závislého. Šťastlivcov nejaká súhra okolností privedie na liečenie závislosti. Je to najčastejšie vtedy, keď si človek na pokraji síl uvedomí, že nedá sa žiť bez drogy, ale už ani s ňou. Detoxikácia v podobe „odstrihnutia“ závislého od zdroja závislosti so sebou prináša fyzické aj psychické utrpenie, ale aj strach z toho, že mu berú to, pre čo a v konečnom dôsledku vďaka čomu posledné mesiace či roky žil. S ustupujúcimi príznakmi detoxu postupne prichádza veľa ťažkých otázok o zmysle ďalšieho života, no s odpoveďami je to už horšie. „Počas liečby sme dostali od lekárov dve rady. Prvá znela: Keď chcete abstinovať, musíte sa zmeniť. A druhá: Vyvarujte sa všetkého, čo vám ohrozuje abstinenciu. Keď sme sa počas liečby pýtali primárky, ako to dosiahnuť, nevedela nám dať jasnú odpoveď. Museli sme ju preto začať hľadať sami," hovorí Leopoldovčan Cyril Putera, ktorý presne pred štvrtstoročím inicioval vznik A-klubu Alfa Pezinok.

„Navedeli sme vtedy, čo a ako na sebe meniť. Tak sme začali tým, čo bolo relatívne jednoduché a hlavne kontrolovateľné: zakázali sme si používať vulgarizmy, rozprávať sa o športe a politike, lebo tieto témy bývajú zdrojom nepochopenia a hádok," pokračuje Cyril, ako ho volajú bývalí spolupacienti abstinenti. A odpovede časom prichádzali. Formovali ich sami spolupacienti vo vzájomných debatách aj v otvorených výmenách názorov na klubových stretnutiach. „To bolo ďalšie základné pravidlo – hovoriť pravdu. Každý z nás klamal dovte-

dy, čo sa dostal na liečenie. Ak sme ale chceli urobiť dajakú zmenu a pochopiť svoju situáciu, nedalo sa to bez pravdy čírejšej ako sklo.“

Závislosť je chronická, vlastne celoživotná choroba, je však komplikovanejšia ako tie bežné, pretože postihuje ducha (dušu), myseľ a napokon aj telo. A najmenej tak dlho, ako si ju človek buduje, sa jej aj zbavuje. Niektorým sa oslobodenie sa od nej tak či tak nepodarí nájsť: „Závislosť je najmä choroba duše, tú treba liečiť. Keď na abstinujúceho príde chuť na alkohol a rieši to tým, že si pôjde zabehať alebo zacvičiť do fitnescentra, nutkanie síce umlčí, ale nie presvedčivo a nie na dlho. Človek tak trestá telo, ale nerieši problém, ktorý je v hlave,“ poznamenáva Cyril Putera.

Abstinencia musí na svojej ceste riešiť veľa otázok a problémov, vstúpiť do mnohých situácií, byť pokorný a odpustiť. „Nám trvalo roky, kým sme niektoré problémy začali chápať, lež sme spoznali ich príčiny a naučili sme sa pracovať s nimi. A stále nie sme na konci.“ Dôkazom sú aj jeho tri knihy, ktoré písal postupne a odzrkadľujú rodiať sa poznanie toho, ako žiť s abstinenciou a slobodne, teda tak, ako človek žil pred svojou závislosťou, ba možno ešte lepšie, múdrejšie, skutočnejšie. To, čo je z pohľadu nezainteresovaného zaujímavé, je otvorenosť, s akou on a jeho bývalí spolupacienti hovoria o závislosti a abstinencii. „Všetci sme raz boli na začiatku a naozaj sme nevedeli, ako a kam sa pohnúť. Mali sme šťastie, že pri nás stáli naše rodiny, ktorým sme veľmi ublížili. Bola a je to veľká podpora v hľadani zmyslu abstinencie, ale aj takého všeobecného zmyslu života. Vždy som mal potrebu ďakovať za dar abstinencie. Keď som sa pýtal samého seba, čo mám urobiť, ako sa poďakovať za tento dar nového života, uvedomil som si, že treba pomôcť tým, ktorí sú na začiatku hľadania cesty. Je to ako s biblickým citátom: Daj človeku rybu a nakrmíš ho na jeden deň. Nauč človeka chytat ryby a nakrmíš ho na celý život. Aj keby moje knihy pomohli stovke ľuďom, ktorí stoja na začiatku, stále by to bolo málo,“ hovorí o dare a jeho hodnote Cyril a pokračuje: „Nikdy som si nepredstavoval, že niečo napíšem. Čistý papier a ja sme sa nikdy ne-kamarátili. Napokon som napísal to, čo sme prežívali my a čo môže pomôcť iným, a takisto som sa pokúsil sformulovať to, na čo sme za tých 25 rokov abstinencie o svojej chorobe a živote s ňou prišli.“ Choroba ducha je totiž taká: objektívna veda je na ňu príkrátka, na trvalú a úspešnú abstinenciu a spokojný život s ňou neexistuje žiadna tabletky ani sirup. Preto aj vznikajú napríklad kluby anonymných alkoholikov alebo závislých, ktoré majú v liečbe závislosti výraznú podpornú funkciu.

Prvá kniha C. Putera sa volá príznačne – Dobrovoľne otrokom (2010). Práve ona má asi najvyšší potenciál oslovit závislých a ľudí, čo stoja na začiatku abstinencie. Ďalšie dve –

Prekročíme svoj tieň s podtitulom Vráťme si slobodu (2012) a Zátrakom sa to neskončí (2017) sú takisto príznačné svojimi názvami. Analyzujú rozhodnutia, s ktorými sa abstinenci na svojej ceste stretne, nastavujú zrkadlo rôznym sprievodným úvahám, a tým sa stávajú chápacími, no nie ľutovacími, a hlavne prežitou skúsenosťou poučnými sprievodcami človeka v abstinencii. Abstinencia totiž neznamená len umenie prestať piť či prestať sa venovať svojej droge, ale predovšetkým umenie žiť tak, aby človek dokázal bez nej žiť úplne prirodzene, spokojne a plnohodnotne.

Cyrilove knihy pomáhajú jeho spolupacientom, ich rodinám, ale veľa podnetného sa v nich dočíta aj ten, čo so závislosťou problém nemá, pretože sú to predovšetkým knihy o živote, jeho hodnote a sebazdokonaľovaní sa, o pokore a úcte k nemu. Cyrilovi Puterovi pomáhali aj v jeho práci v leopoldovskej väznici, kam päť rokov chodil viesť kluby závislých odsúdených v rámci ich liečby.

Zatiaľ ostatnú knižku Zátrakom sa to nekončí Cyril Putera prezentoval na plese Alfa klubu v Pezinku pri príležitosti jeho štvrtstoročnice 27. januára na milej spoločenskej slávnosti, kde okrem bývalej primárky a lekárov Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela prijal pozvanie napríklad aj pezinský primátor. Zúčastnili sa na nej hostia z viacerých slovenských klubov, ktorých často stretávame aj na opekačkách v areáli leopoldovského kynologického klubu. Toto kamarátske, veselé a spokojné spoločenstvo pripravuje aj v tomto roku ďalšie zaujímavé klubové podujatia: 8. mája absolvujú prehliadku Dómu sv. Martina v Bratislave s pomocným biskupom Jozefom Halkom, prehliadku Hradu alebo výlet loďou, 20. októbra organizujú púť abstinentov do Šaštína, na ktorej úlohu kazateľa tento rok prijal červenícky kňaz Matej Kyška, a v lete takisto už tradičnú opekačku pri živšej hudbe v leopoldovskom kynologickom klube. *„Stretávame sa ako priatelia, stretávajú sa naše rodiny a podporujeme sa navzájom. Vedť to je abstinencia – zostať dobrým človekom s dobrými ľuďmi a podať pomocnú ruku tomu, kto to potrebuje a stojí o to,“* dodáva Cyril Putera.

Juraj Hladký

Aj o osudoch neznámych veliteľov

Na konci minulého roka uzrelo svetlo sveta druhé vydanie prvého zväzku publikácie Sta viator: Kapitoly z dejín Leopoldova. To pôvodné vyšlo ešte v roku 2009 a kým vyšiel druhý zväzok publikácie v roku 2016, ten prvý bol už rozpredaný, a tak mnohí záujemcovia už len márne pátrali po prvom zväzku. Vedenie mesta sa preto rozhodlo publikáciu vydať znova, a to v pozmenenom a doplnenom vydaní. Hoci časť kapitol zostala v takmer rovnakom rozsahu, niektoré informácie z pôvodnej publikácie sa autorom podarilo spresniť alebo vhodne zakontextovať do širšieho rámca a niekde zasa priniesli úplne nové informácie. Knižku si môžu záujemcovia kúpiť na mestskom úrade alebo vo Vlastivednom múzeu v Hlohovci.

Grafickou úpravou sa publikácia prispôbila druhému zväzku, aby sa zachoval rovnaký dizajn edície. Niekoľko farebných fotografií z prvého vydania sa v druhom vydaní síce vyskytuje v čiernobielej realizácii, došlo však k pomerne veľkej obmene a doplneniu fotografického materiálu - pribudlo veľa nových fotografií stavieb vo väznici, ale aj fotografií z jej archívu. Cennými sú aj plastické 3D rekonštrukcie pevnosti od maďarského historika Gy. Domokosa a jedného z autorov publikácie Iva Vondrovského a takisto rekonštrukcie jej vonkajších obranných línií, ktoré boli rozobrané a demolované po roku 1855. Čitateľ si tak môže vytvoriť o areáli pevnosti a neskoršej väznice podstatne lepšiu predstavu ako kedykoľvek doteraz.

Zničený alebo nezvestný archív pevnosti a väznice takmer úplne vymazal z jej pamäti aj také dôležité informácie, ako napríklad to, kto pevnosti velil v jednotlivých obdobiach. Archívnym výskumom sa autorom podarilo doplniť prehľad veliteľov od jej vzniku po rok 1750 a od roku 1786 až po rok 1855, keď bola pevnosť odovzdaná svojmu novému, väzenskému účelu. Oproti doterajším informáciám sa galéria jej veliteľov rozrástla o dve desiatky vojenských správcov, resp. veliteľov pevnosti a v niektorých prípadoch sa autorom podarilo na základe údajov z vojenských schematizmov zrekonštruovať aj osudy niektorých z nich.

„Cisársko-kráľovská dvorská vojenská rada obsadzovala do funkcie veliteľa vojenského hodnostára v závislosti od toho, či krajine hrozilo nebezpečenstvo alebo nie. V obdobiach zvýšeného vojenského nebezpečenstva to boli najčastejšie generáli alebo skúsení vojensktí taktici s najvyššími hodnosťami, stratégovia, ktorí sa v minulosti osvedčili priamo na bojiskách, a v tých pokojnejších obdobiach, najmä keď pevnosť začala slúžiť ako vojenská invalidovňa a pobočka trnavského vojenského lazaretu, to boli zasa dôstojníci s nižšími hodnosťami, najčastejšie majori. Len čo sa však ukázalo, že pevnosť treba priviesť do vojenskej pohotovosti, na miesto jej veliteľa bol zasa vymenovaný skúsený dôstojník. Tak to bolo v období, keď hrozil vpád Napoleonových vojakov na západné Slovensko, ale aj v časoch rakúsko-maďarských nepokojov v rokoch 1848-49,“

Jedným z doteraz neznámych veliteľov Leopoldova s pomerne pohnutým osudom bol nemecký plukovník barón Karol Fridrich von Bibra. Narodil sa 14. 7. 1786 a už ako mladý šľachtic sa venoval vojenskej kariére. Pôvodne pôsobil ako príslušník dragúnskeho pluku savojského princa Eugena Františka č. 5. V pokojnejších časoch ho na sklonku jeho úspešnej vojenskej kariéry r. 1842 vymenovali za veliteľa leopoldovskej pevnosti. V tejto funkcii ho zastihlo vyvrcholenie rakúsko-maďarského napätia, ktoré

BIBRA vGLEICHERWIESEN.

Rodinný erb baróna Bibru, ktorého odvodili z funkcie veliteľa r. 1848.

prerástlo do maďarskej revolúcie, vrcholicej na prelome rokov 1848/49. Počas nej bola v pohotovosti aj pevnosť, slúžiaca už ako lazaret a sklad zbraní. Obsadili ju maďarskí vojaci, pretože mala slúžiť ako vojenské zázemie v uhorskom pohraničí v bojoch s rakúskymi (cisárskymi) vojakmi. Maďarský vládny komisár a hlavný župan barón Ján Jesenák sa na prelome októbra a novembra 1848 zdržiaval v pevnosti, kde mali cisárski vojaci zložiť sľub na ochranu uhorskej ústavy. Čas vojakov, ktorí prísahu nezložili, nechal odkomandovať z pevnosti a pre váhavosť bol odstránený aj dovtedajší veliteľ nemecký plukovník barón Karol Bibra.

Cisárska pevnosť tak od 16. októbra 1848 až do 2. februára 1849 bola v rukách Maďarov a velenie v nej prebral major, neskôr plukovník Koloman Ordódy. Ani on sa však radikálnym maďarským predstaviteľom nezdal asi dostatočne lojálny, a tak mu vraj pre jeho nie zreteľný promaďarský postoj prideliť ako zástupcu baróna majora Ladislava Medňanského. Okrem toho sa mal

Zástupca veliteľa barón L. Medňanský odvisol 5. 6. 1849 na šibenici.

Medňanský ako vojenský inžinier a riaditeľ fortifikácie postarať o zvýšenie obranyschopnosti zanedbanej pevnosti, ktorá zrazu už nemala slúžiť na obranu habsburskej, ale maďarskej krajiny.

Pevnosť mala v tom čase podľa správy z 21. decembra 1848 k dispozícii 1528 vojakov (z toho 26 delostrelcov). Väčšina vojakov pochádzala z 31. honvédskeho bataliónu. Z hľadiska ťažkých zbraní mala k dispozícii 17 obranných kanónov (sedem v sklade), 11 delových lafiet, 4 húfnice a veľké množstvo munície (podľa iných prameňov 27 diel a iných ťažkých zbraní). Medňanský narychlo navrhol opatrenia, ktoré mali zabezpečiť obnovenie strategickej funkcie pevnosti: vyčistenie vodných priekop, spevnenie poškodených bastiónov a kurtín. Vypracoval aj plán strategických opatrení, no nebol čas ich zrealizovať. Maďarské vojsko v pevnosti malo zabezpečovať vojenské akcie proti cisárskym a dobrovoľníckym vojskám v širokom okolí. V októbri 1848 cisársky poľný maršal Alfréd Windischgrätz adresoval svojmu generálovi Šimuničovi úpravu, aby druhý dobrovoľnícky zbor so silou 6 tisíc voja-

kov operoval v okolí Trnavy a okrem iného aby dostal leopoldovskú pevnosť naspäť do rúk cisára. Druhého novembra 1848 barón Jesenák z Leopoldova informoval maďarský Vlastibraný výbor o pripravovanom spoločnom útoku na Šimuničove cisárske vojská a že pevnosť Leopoldov má v prípade obliehania zásobu potravín asi na pol roka. Krátko pred obliehaním pevnosti dobrovoľníckym zborom nechal veliteľ pevnosti Ordódy 20. decembra 1848 vypáliť susediace Mestečko a s vojakmi z pevnosti podnikol ofenzívny útok na dobrovoľnícke pozície v Červeníku. Zamerali sa na tamojší kostol, kde Šimuničove vojská mali zloženú muníciu, pušný prach a gule do kanónov. Dobrovoľníci mali za kostolom ukryté štyri kanóny a hustou strelbou útok vojakov z pevnosti zastavili a vojsko zatlačili naspäť do Leopoldova.

24. decembra 1848 Šimunič informoval hlavné vojenské veliteľstvo o prípravách na obliehanie Leopoldova. Útok cisársko-dobrovoľníckeho vojska, ktoré malo pevnosť vymaniť z rúk Maďarov, bol naplánovaný na 28. decembra 1848. Provizórne laboratórium na výrobu bômb však náhodne vybuchlo a útok bol odložený. Niekoľko hodinové bombardovanie sa preto uskutočnilo až 30. decembra. Šimuničovým vyjednávačom sa podarilo dostať sa do pevnosti, no veliteľov zástupca Medňanský na svoju stranu získal dostatočný počet dôstojníkov pevnosti a rozhodol sa pokračovať v obrane pevnosti. Preto Šimunič 11. januára 1849 napísal list veliteľovi slovenských dobrovoľníkov, aby urýchlene prešli cez Trakovice k Leopoldovu. V liste dobrovoľníckeho zveda z 31. januára 1849 sa uvádza: „V Leopoldove nachádzajú sa niekoľko set vlašských vojaků od pluku Coccopieri; ti se prý chtí až do posledního muže bránit. Včera byl jeden náš důstojník (Kellner) s několika dobrovolníky ve Vöröšvaru (asi 2500 kroků od Leopoldova); Maďari pronásledovali je s 4 děly, nezastihly ale žádného, naši dělostřelci jim ale jednoho zastřelili.“

Prislúbená pomoc maďarskej posádke pev-

nosti v podobe vojska maďarského generála Artúra Görgeia neprichádzala. Dobrovoľníci začali 1. februára od Červeníka stavať barikády. Medzitým prišli Šimuničove vojská s posilou ťažkých obliehacích diel, obľahli takmer celú pevnosť a delostrelci ju začali bombardovať od dnešného liehovaru, z Mestečka aj od Váhu, „...takže odtiaľ boli vstave celi Festung (pevnosť) znivočiť, jako aj do mesteckého kostola, odtiaľ zas Rachetle tak išli do Opóldu (do pevnosti), jako ket sa moc hadov hrne jeden vella druhého a to zas prenáramne šuščalo v Lufte: na jennem slovom to bola hrúza k Vypovedanu,“ zanechal kronikárske svedectvo obyvateľ Červeníka Jozef Šupka, podľa ktorého si jedna z akcií pri tzv. mesteckej bráne pevnosti vyžiadala niekoľko mŕtvych gardistov z pevnosti. Zo správy v Národných novinách vyplýva, že prvé tri výstrely padli ráno 2. februára o tretej hodine.

Bombardovanie pevnosti sa začalo o siedmej hodine ráno, dobrovoľníci podľa správy vypálili „3 pumy a 3 prskouny“, Maďari z pevnosti vystrelili len tri razy z húfnic. K veľkým vojenským stretom nedošlo, pretože na porade dôstojníkov sa veliteľ pevnosti Ordódy 2. februára 1849 okolo pol desiatej ráno rozhodol vyvesiť nad západnú bránu bielu zástavu a odovzdať pevnosť cisárskym vojskám napriek ráznemu nesúhlasu svojho zástupcu baróna Medňánskeho a väčšej časti dôstojníkov, ktorí chceli pokračovať v odpore voči cisárskym vojskám.

Po kapitulácii sa do pevnosti nahrnuli Šimuničovi vojaci a dobrovoľníci. „A odebrali Gárdistom pod Nohami zloženú Zbroj aj šetko od Mennanského! A on ešte svojich poddanich Gárdistov vivédol – sedác na koni – ven z Festungu. Venku ale hnet ho Šimuničovi strhli s Kona a mu zali Šablu a postavili ho do Prostrídka medzi Gárdistov a opstúpili ich dokola Holáni šeckich a hnali až do Trnavi,“ uvádza priamy svedok Šupka a poznamenáva, že pevnosť a jej okolie vyzerali tak, že „Króvu ani Okna celého nikde nebolo, len jako jenna sem a tam rozhádzaná a dolámaná Rachotina šetko vizíralo.“

O úspešnej akcii ešte v ten deň Šimunič informoval aj hlavného cisárskeho veliteľa poľného maršala Windischgrätza.

K pevnosti sa nahrnuli obyvatelia okolitých obcí a dostali nasolené mäso z jej zásob. Osud revolučných veliteľov pevnosti bol rozhodne horší ako osud predchádzajúceho veliteľa Bibru. Po vojenskom súde, ktorému predsedal novovymenovaný maďarský veliteľ cisárskych vojsk Haynau, baróna Medňánskeho a veliteľa delostrelectva pevnosti kapitána Filipa Grubera obesili neďaleko Bratislavského hradu 5. júna 1849. Medňánskeho pobočníka a vojenského inžiniera Alexandra Schuberta odsúdili na osemročný trest. Veliteľ Ordódy bol neskôr odsúdený na tri roky väzenia. Po kapitulácii pevnosti jej dočasne velil major inžinier Kornel Wurm, ktorý predtým pôsobil ako riaditeľ fortifikácie pevnosti Špilberk v Brne, a po ňom r. 1850 ako provizórny veliteľ, kým sa politická situácia v Rakúsko-Uhorsku neupokojila, plukovník Anton Walz.

Podobných osudov doteraz neznámych veliteľov pevnosti knižka sprostredkúva na menšej ploche viacero. „Doplnili sme dve desiatky veliteľov pevnosti, niektoré mená alebo obdobia sa nám podarilo spresniť a zistili sme aj posledného veliteľa pevnosti, keď bola odovzdaná väzenstvu. Doteraz sa uvádzalo, že to bol akýsi Lettschauer. V skutočnosti však išlo o zdeformované meno kapitána Jozefa Listauera, ktorého však schematizmy uvádzajú ako druhého dôstojníka, pričom veliteľom pevnosti bol rotmajster Vavrinc Rieder. To, že pevnosť v tom čase bola len invalidovňou, a teda objektom, ktorý na svoje vojenské dejiny už len spomínal, jasne ukazuje aj hodnosť jej veliteľa. Dnes nám chýba preskúmať už len jedno obdobie – doplniť veliteľov z tretej štvrtiny 18. storočia. Keďže v tom období sa ešte vojenské schematizmy neprapravovali, jediným prameňom môžu byť nezdigitalizované matriky z tohto obdobia, ktoré sa však nachádzajú v zahraničných archívoch,“ dodáva J. Hladký. (ber-)

Castiglioneho sklovitráž z Jaštera vznikla v Leopoldove

Desiatky rôznych monumentálnych diel v architektúre po celom Slovensku, napríklad vitráž na strope obradnej siene na bratislavskom Slavíne, mozaiky na železničných staniciach v Komárne a v Piešťanoch, v kúpeľných i zdravotníckych budovách, napríklad veľká sklobetónová vitráž v budove Farmaceutickej fakulty UK, výzdoba exteriéru Strojníckej fakulty STU, ale aj mnoho výtvarných diel. K tomu jeden román Zomrieť v San Franciscu. To je skutočne len veľmi strohý výpočet diela Dezidera Castiglioneho (26. 11. 1924 Hlohovec – 1. 3. 2005 Bratislava). Už meno naznačuje, že mal talianske korene. Tento dnes už zabudnutý výtvarník zomrel len nedávno, no jeho tvorba a korene v rodnom Hlohovci zostali nezmapované a rodinný i tvorivý vklad tohto výtvarníka má presahy aj do nášho mesta.

V ďalšom pokračovaní edície slávni Hlohovčania priniesli pracovníci Vlastivedného múzea v Hlohovci knižnú publikáciu s názvom Zvečnené v kameni a skle. Je životným príbehom Dezidera Castiglioneho, ktorého rodný dom v tomto meste ešte stále stojí. V 19. storočí prišla rodina Castiglioneovcov z Talianska do Trenčína a potom sa v súvislosti s pracovnými aktivitami presunuli do rôznych miest na Slovensku. A predkovia Dezidera Castiglioneho do Hlohovca. „Z rodu Castiglioneovcov vzišlo mnoho známych ľudí. V Hlohovci sa narodil Dezider a jeho brat Eduard. Ich otec však v 30. rokoch zomrel na tuberkulózu a matka sa druhýkrát vydala za lekára Júliusa Fehéra. K dvom chlapcom pribudol tretí chlapec Mikuláš Fehér, ktorý bol dlhé roky riaditeľom trnavského divadla i režisérom divadelného súboru Disk,“ hovorí riaditeľ múzea Jozef Urminský. Pripomeňme, že aj Eduard sa výrazne uplatnil v umeleckom svete a okrem iných aktivít bol prekladateľom z anglickej, americkej a talianskej literatúry. Zaujímavé je, že v ich rodine boli ďalšie známe osobnosti – básnici Ivan Kupec a Ivan Štrpka, ale i známa sexuologička Božena Castiglione.

Dezider Castiglione patrila k prvým výtvarným umelcom, ktorí sa venovali výtvarnej tvorbe v oblasti architektúry. Koncom 70. rokov viedol aj oddelenie monumentálneho maliarstva na

Vysokej školy výtvarného umenia. Počas svojho života mal len tri výstavy – dve v Bratislave a v roku 1984 v Okresnej galérii Jána Koniarka v Trnave. Okrem architektúry sa teda Dezider nevzdával klasickej maľby a jeho prvé diela vraj kritika nehodnotila veľmi priaznivo, pretože vychádzajú z kubistických inšpirácií, čo nevyhovovalo vtedajšiemu dobovému ideálu realistickej maľby. Kým výtvarnej tvorbe v oblasti architektúry sa venoval len niekoľko desaťročí, celý život až do vysokého veku zostal práve pri tvorbe obrazov braqueovského kubizmu 40. rokov.

Z množstva výtvarných diel v architektúre odborníci najviac hodnotia tie zo 60. rokov, v ktorých sa odzrkadľujú rôzne moderné trendy výtvarného umenia. Z tohto obdobia je aj veľká sklomozaika nazvaná Partizánske ohne (1971), zdobiaca celú čelnú stenu jednej z historických pivníc vechy, ktorú v tom čase otvorilo JRD v rodnom Hlohovci autora na Starej Hore. Vtedajší minister poľnohospodárstva a výživy Ján Janovic podľa spomienok vtedajšieho predsedu družstva Floriána Kubinského, očarený týmto priestorom a jeho rekonštrukciou vo vinohradníckom štýle, sa rozhodol darovať umelecké dielo práve do tohto objektu. Sklomozaika vo vechu Jašter na Starej hore je situovaná na čelnú stenu s presahom po bočných stranách klenbovej pivnice, ktorej efekt dotvára aj podsvietenie. Súčasný prevádzkovateľ objektu pred rokmi s umiestnením diela po rekonštrukcii nepočítal. Napokon sa rozhodol inak. Po odbornej rekonštrukcii a vyčistení sa dielo prejavilo v plnej kráse. Pri jednej návšteve odborníkov na tieto diela zo zahraničia a dôkladnej analýze odhadli jeho umeleckú hodnotu na takmer dvestotisíc eur.

Zaujímavosťou je, že v čase výroby tohto diela malo vtedajšie družstvo družbu s vtedajším Zborom nápravnej výchovy v Leopoldove, kde mal svoj závod národný podnik Železnobrodské sklo zo Železného Brodu. A vraj nie je jediným dielom tohto druhu, ktoré vzniklo v Leopoldove. Dokonca aj vo väznici sa nachádza jedna vitráž, ktorú vyrábali odsúdení v rámci divízie Železnobrodského skla. Mnoho ďalších diel nájdeme v nemocniciach, poliklinikách, obchodných domoch, aulách univerzít, vestibulách či fontánach. Marián Kamenčík spolu s fotografom Erikom Knotekom zmapoval zatiaľ aspoň časť diel Dezidera Castiglioneho. Jeho tvorba je roztrúsená po celom Slovensku a mnohé jeho diela zničil reklamný smog, ale i zatepfovanie, rekonštrukcie budov alebo podcenenie umeleckého diela na fasáde objektu. Utla knižka je teda nielen zmapovaním časti diela Dezidera Castiglioneho, ale aj pripomienkou celého rodu, ktorý v našej kultúre zanechal významnú stopu.

Martin Jurčo, foto Erik Knotek

PRIMÁTORKA PROTESTOVALA

LISTOM AJ PETÍCIOU

Klienti leopoldovskej pobočky Všeobecnej úverovej banky dostali v polovici februára oficiálnu informáciu o tom, že vedenie banky sa rozhodlo od 1. marca ukončiť činnosť jej leopoldovskej pobočky. Vedenie predstavenstva k tomu viedla nerentabilnosť prevádzky, hoci jej zákazníci si to väčšinou nemyslia – málokedy sa stalo, že ste prišli do banky a pracovníčky aktuálne neriešili iného klienta.

Aj keď o možno zrušení pobočky sa potichu hovorilo na verejnosti dlhšie, samo rozhodnutie spoločnosti prekvapilo aj vedenie mesta. To sa na vedenie banky obrátilo listom, v ktorom vyjadrilo rozčarovanie z tohto kroku. Vo svojom liste primátorka mesta T. Kavuliaková o. i. uviedla: „*Svojím rozhodnutím ste sa vzdialili od svojich klientov a zároveň ste zrušili jeden zo základných článkov občianskej vybavenosti, čo mi je úprimne veľmi ľúto. V dnešnej dobe plnej IT technológií najmä mladší klienti síce komunikujú elektronicky, pozabudli ste však možno na staršiu generáciu, ktorá nie vždy ovláda moderný spôsob komunikácie a preferuje osobný kontakt, prípadne aj na ostatných ľudí, skutočných aj potencionálnych Vašich klientov, ktorí z rôznych dôvodov radšej využívajú služby svojej banky priamo pri priehradke. Vašu pobočku využívali i právnické osoby na výber či vklad hotovosti a aj na iné bankové operácie. Po zru-*

šení pobočky budú musieť všetci cestovať do pobočky v Hlohovci, čo nie je vzhľadom na nepriaznivú dopravnú situáciu a dennodenné zápchy ideálne, a je možné, že niektorí klienti z Leopoldova a Červeníka či okolitých obcí pristúpia k zrušeniu účtu vo Vašej banke a poobhliadnu sa po službách inej, dostupnejšej banky.“

V závere listu vyzvala vedenie banky, aby prehodnotilo svoje rozhodnutie a vyjadrila presvedčenie, že ak predsa len nedôjde k jeho zmene, v meste banka ponechá pre svojich klientov aspoň bankomat.

Keďže avizované zrušenie pobočky skomplikuje život mnohým Leopoldovčanom, primátorka mesta zároveň skoncipovala petíciu adresovanú generálnemu riaditeľovi Všeobecnej úverovej banky, ktorú v dňoch 19. – 23. februára podporilo asi 400 obyvateľov. O tejto možnosti podpory informoval aj mestský rozhlas a internetová stránka. Zároveň iniciovala aj starostov okolitých obcí, ktorých obyvatelia využívali služby leopoldovskej pobočky VUB.

Podľa aktuálnych informácií je stanovisko banky nemenné, avšak bankomat banka v meste ponechá v prevádzke.

(jh)

ÚRAD PONÚKA VIAC SLUŽIEB

Od decembra minulého ponúka mestský úrad služby tzv. integrovaného obslužného miesta. Integrované miesto verejnosti uľahčuje vybavovanie úradných záležitostí v podobe prístupu k elektronickým službám štátu na jednom asistovanom mieste – v prípade Leopoldova na matrike mestského úradu. Záujemcom tento systém umožní necestovať na iné úrady, ale priamo na matrike ponúka možnosť vybaviť výpis alebo odpis z registra trestov, výpis z listu vlastníctva a výpis z obchodného registra. Cenník služieb záujemcovia nájdu na adrese <https://www.io-mo.sk/sluzby-a-ceny>, prípadne ich o nich poinformuje pracovníčka matriky.

(ra)

TRISTO NOVÝCH TITULOV PRE

ČITATEĽOV KNIŽNICE

Výskumy i bežné pozorovanie ukazujú, že ľudia akoby čoraz menej čítali. Špeciálne sa hovorí o čítaní poézie a beletrie, ale napríklad aj študenti čoraz viac nekriticky siahajú namiesto odbornej literatúry po internetových zdrojoch najrôznejšej proveniencie. Kedysi bol vzorom diskurzívny, teda kritický čitateľ, dnes sa skôr stretávame s typom naivného čitateľa, ktorý sa veľmi jednoducho stotožní s obsahom alebo dejom knihy alebo článku a s informáciami, ktoré text ponúka. Kam sa te-

da posúva dnešná informačná spoločnosť, keď prestávame čítať alebo sa spoliehame na akékoľvek informácie a nedokážeme čítať „medzi riadkami“ a s pochopením?

Ďalším fenoménom je to, že popritom sa čitateľská obec zužuje. Ako teda vrátiť knihy do rúk čitateľom? Literárni teoretici hovoria, že jednou z možností, ako prekonať čitateľskú krízu, je ponúknuť človeku v správnom čase správnu knihu.

Vďaka projektu Nákup kníh pre všetkých čitateľov Mestskej knižnice v Leopoldove, ktorý z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia sumou 3 tisíc eur a formou spolufinancovania aj mesto Leopoldov, pribudlo prednedávnom do knižničného fondu mestskej knižnice 293 nových kníh. Fond sa tak rozšíril o knižné novinky z oddelenia beletrie pre deti i dospelých, ale takisto náučnej literatúry pre deti aj dospelých. Vedenie

knižnice a mesta verí, že zakúpené knižné tituly uspokojia kultúrne, informačné a vzdelávacie potreby čitateľov mestskej knižnice.

(ber-)

MESTO NAVÝŠILO DOTÁCIE

Na februárovom rokovaní zastupiteľstva sa opäť prerokúvali žiadosti o dotácie, ktoré každý rok adresujú spoločenské organizácie vedeniu mesta na podporu svojej činnosti. Žiadosťami sa najskôr zaoberali členovia komisie kultúry, športu, mládeže, rodiny a seniorov, dotácií a komunitného plánovania, ktorí zastupiteľstvu prezentovali na základe preštudovaných žiadostí svoj návrh. Niektoré žiadosti, ktoré odporovali VZN č. 91/2013 o poskytovaní dotácií a finančných príspevkov z rozpočtu mesta Leopoldov, vylúčili a zastupiteľstvo napokon aj zvýšilo pôvodne plánovanú sumu a kozmeticky upravilo návrh komisie.

Spomedzi organizácií s identifikačným číslom zastupiteľstvo schválilo dotácie z rozpočtu mesta na rok 2018 takto: Rímskokatolícka cirkev Farnosť Leopoldov 1 000 €, Mestský stolno-tenisový klub 5 000 €, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska 200 €, Leopoldovský tenisový klub LTC 5 300 €, Nohejbalový klub Leopoldov 700 €, ZO Slovenský zväz TPCCCH Leopoldov 2 000 €, Leopoldovský jazdecký oddiel Oklahoma 800 €, Občianske združenie dôchodcov ŠANEC 4 000 €, Mestský telovýchovný klub Leopoldov 18 000 €, OZ Pranier 700 € a OZ Sašetky 500 €.

Okrem 38 200 eur, ktoré zastupiteľstvo pridelo organizáciám s identifikačným číslom, pridelo 2 700 eur aj organizáciám bez neho: Rehabilitačné cvičenie 200 €, Oddiel rekreačnej telesnej výchovy a športu 200 €, Joga pre všetkých 150 €, Nere-gistrovaní stolní tenisti 200 €, NS Skarabeus 750 €, Martin Majtán 400 € a Spoločenstvo L' Múry 800 €.

(ra)

Pozývame Vás na kultúrne, športové a spoločenské podujatia

- 18. 4.Deň Zeme
- 30. 4.Stavanie mája
- 11. – 12. 5.Turistický pochod Jalšové – Leopoldov a tradičný pívny festival
- 13. 5.Deň matiek a Deň víťazstva nad fašizmom
- 15. 5.Leopoldovská kvapka krvi
- 2. 6.Deň detí
- 9. 6.Beh mestom
- 15. 6.Medzinárodné preteky automobilových veteránov alebo 1000 míľ československých (pri príležitosti 100. výročia vzniku Československej republiky)
- 23. 6.Svätojánsky pochod
- 29. 6. – 1. 7. ...Filmové noci pod hviezdami
- 13. 7. – 15. 7. Filmové noci pod hviezdami
- 14. 7.Night ride (nočná jazda parkom)
- 21. 7.Výlet na kúpalisko
- 27. – 29. 7.Leopoldovské hody
- 3. – 5. 8.Filmové noci pod hviezdami
- 11. 8.Výlet na kúpalisko
- 18. 8.Rodinné bicyklovanie alebo Na kolesách za šťastím
- 1. 9.Varenie guláša a vatra SNP
- 8. 9.Vráťme Slovensku harmoniku
- 22. 9.Krumpľové hody
- 6. 10.Hudobná Viedeň
- 9. 10.Leopoldovská kvapka krvi
- 19. 10.Lampiónový sprievod
- 27. 10.Strašidelný výlet
- november:Festival hier
- 5. 12.Mikuláš v Leopoldove
- 8. 12.Vianočné trhy

Okrem týchto plánovaných podujatí pripravujeme v spolupráci s organizáciami v meste aj ďalšie. Na všetky Vás včas a s bližšími informáciami pozveme aj prostredníctvom mestského rozhlasu alebo internetovej stránky mesta.

(r)

Mestečko dalo športu významného hádzanára

V tieni iných športov, najmä futbalu a hokeja, sa bez výraznejšieho mediálneho ohlasu už dávnejšie rozlúčila športová verejnosť a priatelia s významnou osobnosťou slovenskej hádzanej Jozefom Ambrušom (23. október 1937 Mestečko-Leopoldov – 28. jún 2016 Bratislava), ktorého priatelia nevolali inak ako Bubo. Európska hádzanárska federácia je strešnou organizáciou pre európsku hádzanú a vznikla v roku 1991. Má sídlo vo Viedni a združuje 51 národných hádzanárskejších organizácií. Jozef Ambruš bol jej spoluzakladateľom a predsedom Komisie rozhodcov Slovenského zväzu hádzanej. Nedožitá osemdesiatka je príležitosťou, aby sme sa pristavili aj pri jeho životných i športových aktivitách.

Jozef Ambruš zasvätil významnú časť svojho života športu, a to práve hádzanej. Absolvoval Strednú priemyselnú školu strojníku v Trnave a zamestnal sa postupne vo viacerých podnikoch. Začínal v Kráľovopolských strojárňach v Brne, neskôr sa presťahoval do Bratislavy, kde prešiel viacerými zamestnaniami – pracoval v komunál-

nych službách, Výskumnom ústave zväračskom, tlačiarňach a inde. Nebol mu však cudzí ani futbal ani hokej. Práve hádzaná však bola jeho srdcovkou, a to aj napriek zraneniu. Pripomeňme, že začínal ako hráč (hrával za Lokomotívu Leopoldov, Spartak Trnava a ČH Bratislava), potom ako tréner a neskôr aj ako uznávaný rozhodca.

Raz keď sa ho v rozhlase opýtali, s akými športami začínal, vymenoval ich hneď niekoľko: „Basketbal, hokej, futbal, plávanie. Možno mi to dnes nebude nikto veriť, ale my, leopoldovskí hráči, sme hrali aj proti Dukle Praha. Najprv sme museli okolo kostola museli vyzbierať husacince, rozostaviť brány a hralo sa. Mal som tam dokonca aj úraz, vyvrtol som si rameno. Doktor Bínovský ma, našťastie, vyliečil, ale nemohol som ako projektant ani kresliť. Dal som sa napokon na trénovanie. Urobil som si skúšky a trénoval som. Jedného dňa, keď som trénoval Štart Bratislava, povedala mi moja manželka: Dost! Nájdi si iné zamestnanie! Tak som sa dal na rozhodovanie,“ povedal Jozef Ambruš kedysi.

Za svoje pôsobenie v role rozhodcu získal Zlatú prístalku od Medzinárodnej hádzanárskej federácie. V rokoch 1991 – 2007 bol šéfom Technickej komisie Európskej hádzanárskej federácie a po jej rozdelení predsedom Hracej komisie EHF a čestným členom EHF. V roku 2011 vstúpil medzi prvými do Siene slávy slovenskej hádzanej. „Pokiaľ ide o európske hádzanárske združenie, robil som tam 16 rokov, teda štyri volebné obdobia. Napokon som bol tzv. iniciátorom. To bolo rozhodovanie napríklad o tom, či pôjdu hráči na disciplinárne konanie. Asi funkcionári vo mne videli skúsenosti, ktoré by sa dali využiť. Pokiaľ ide o Slovenský zväz hádzanej, tam som dlhé roky bol pri obsadzovaní. Začínali sme len s hlavou a zápisníkom, bez počítačov. Je to ťažká robo-

ta a veľká zodpovednosť, najmä ak viete, že nie všetci si prácu rozhodcov vážia,“ povedal Jozef Ambruš.

V roku 2010 popri jednom z ocenení v Hlohovci sa dostal aj do Siene slávy v anke- te Sedmička roka, ktorú udeľuje Slovenský zväz hádzanej. „Hádzaná pre mňa znamená po mojej rodine skutočne všetko. Začínal som v Leopoldove. No bez Trnavy by nebolo ani Ambruša. Tam sa položili základy mojej hádzanárskej výkonnosti. Trénoval ma profesor Gažo, našiel som fantastickú partiu ľudí starších ako som bol ja, ktorá ma prijala medzi seba. Udali smer môjmu životu,“ povedal svoje krédo Jozef

Ambruš, ktorý hrával neskôr aj v Dukle Bratislava. Na svojho priateľa si v knihe Žaby na Trolaskoch zaspomínal aj publicista Ivan Szabó, pre ktorého je Jozef Ambruš vlastne rovesníkom – vekom ich od seba delia len dva roky. „Jeho rozhodcovská písťalka sa ozývala na troch majstrovstvách sveta v hádzanej mužov v Belgicku, taliansku a vo Švajčiarsku. Štatistiky prezrádzajú, že rozhodoval 1220 stretnutí, z rohu 410 medzištátnych. Za svoj športový život dosiahol okolo päťdesiat domácich ocenení a tridsať iného druhu,“ spomína Ivan Szabó.

Martin Jurčo, foto archív

Rybári pozývajú na preteky

Členovia Mestskej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu v Hlohovci aj tento rok pozývajú na preteky. 12. ročník Klimati Cup, ktoré sú venované deťom do 15 rokov, sa uskutoční v sobotu 28. apríla na súkromnom rybníku v Šulekove. Detské rybárske preteky jednotlivcov sa uskutoční 8. mája na

Madunickej kazete č. 2 a Memoriál Ota Ottingera – tradičné preteky dospelých a mládežníkov 12. mája na štrkovisku v Petre.

V Leopoldove sa uskutoční dvojpo tradičných pretekov. Súťaž družstiev základných škôl Leopoldovský kapor organizátori pripravili na 1. mája. Súťaž sa začne na Štrkovke prezentáciou medzi 7,00 a 7,45 h, súťažiaci sa rozídu na stanovištia a kŕmenie uskutočnia v čase medzi 7,45 a 8,00 h a samotné preteky budú trvať od 8,00 do 11,00 hod. V čase medzi 11,00 a 11,30 sa uskutoční meranie úlovkov a medzi 11,30 a 12,00 hod. vyhodnotenie súťaže a odovzdávanie cien.

Leopoldovská Štrkovka bude hostiť aj účastníčky a účastníkov 12. ročníka rybárskych pretekov pre seniorov, ženy a handicapovaných. Súťaž sa začne 5. mája o 7,00 h predajom vstupeniek a žrebovaním miest (do 8,00 h), samotné preteky sú naplánované od 8,00 do 13,30 h, keď sa začne váženie úlovkov (do 14,00 h) a medzi 14,00 a 14,30 hod. sa uskutoční vyhodnotenie a odovzdávanie cien. Vstupné 5 eur a štartovné lístky účastníci môžu zaplatiť priamo na mieste pred začiatkom súťaže.

(jh)

Na ťahu je finalistka majstrovstiev sveta v korešpondenčnom šachu žien

Pravdepodobne je doteraz najúspešnejšou slovenskou korešpondenčnou šachistkou. Pochádza z najmenšieho mesta na Slovensku - Modrého Kameňa. Vyštudovala ekonómiu na vysokej škole a v súčasnosti manažuje Jazykovú školu ELFI a aj internetový obchod so šijacími strojmi. Preto jej na kráľovskú hru nezostáva veľa z voľného času. Vo finále 10. MS odohrala desať partíí so ziskom 5,5 bodu, keď ani jednu neprehrala (+1- 0=9), čo jej stačilo na obsadenie tretej priečky a zisku bronzovej medaily. **Slavomíra Hulecová** (* 3. 2. 1983) z Prievidze žije s priateľom a má sedemročného syna. Na obrázku je so svojím trénerom po prevzatí bronzovej medaily. Pri príležitosti narodenín želáme Slávke skorý návrat do korešpondenčných turnajov a ešte veľa víťazstiev!

Kto vás naučil hrať šach a koľko ste mali vtedy rokov?

Šach ma naučil hrať otec, keď som mala asi jedenásť rokov, ale aktívne som sa mu začala venovať až v dvadsiatich rokoch pri mojom trénerovi RNDr. Jánovi Helbichovi.

Čím vás priťahuje kráľovská hra? Prečo sa jej venujete?

Rôznorodosťou alternatív, pestrosťou možností a variantov, ako aj neustálym tréningom trpezlivosti, vytrvalosti či schopnosti ovládania sa v nečakaných situáciách.

Ktoré svoje úspechy v šachu považujete za najdôležitejšie?

Určite je to dosiahnutie tretieho miesta vo finále majstrovstiev sveta žien a titul LGM.

Riešili ste niekedy šachové problémy z novín a časopisov? Zložili ste nejakú šachovú úlohu?

V určitom čase som mala rada šachové úlohy a hlavolamy z novín a šachových kníh, ale skladaniu šachových úloh som sa nevenovala.

Myslíte si, že šachová rubrika v lokálnej tlači môže mať význam pre popularizáciu kráľovskej hry?

Určite áno.

Aký je váš názor na zaradenie šachu ako povinného alebo nepovinného predmetu do škôl?

Nemyslím si, že by mal byť šach zavedený ako povinný predmet. Nieкто na šach vyspeje, nieкто nie, nikoho nemôžeme k hraníu šachu nútiť. Otázka krúžku či nepovinného predmetu je iná, no zrejme sa pri nej stretne s ďalšou, a to je kvalitný učiteľ, ktorý by vedel zaujať aj naučiť.

Kolko času denne venujete šachu a akým spôsobom trénujete? Máte svojho trénera? Venujete sa trénerskej práci s mládežou?

Momentálne sa šachu venujem veľmi málo pre pracovné povinnosti - len pri hrách so sedemročným synom. Mojm trénerom a motivátorom bol a je Ján Helbich z Prievidze, vďaka ktorému som sa šachu začala venovať seriózne. Ani trénerskej práci sa nevenujem; nemyslím si, že mám na to vlohy (ako to vidím na svojom synovi).

Neodradilo vás, že v korešpondenčnom šachu hrajú dôležitú úlohu šachové počítačové programy a databázy? Ako dlho sa mu už venujete?

Kedže už vtedy som dosť času trávila pri PC a pracovala aj pre openingmaster.com, brala som to skôr ako výhodu. Šachu sa venujem asi pätnásť rokov.

Pochádzate zo šachovej rodiny? Hráte doma rodinné šachové turnaje?

Nepochádzam zo šachovej rodiny, ale šachové turnaje sú u nás obľúbené, pretože šach hrá aj môj syn, priateľ aj dedko.

Aké sú vaše šachové plány do budúcnosti?

Momentálne mám síce ponuku hrať finále 11. MS žien v korešpondenčnom šachu, ale z časových dôvodov to už asi nebudem stíhať, takže momentálne v tejto oblasti nič neplánujem.

Za rozhovor ďakuje Gorazd Kollárik.

Šachová partia pre zábavu i poučenie

Biely: **Vilma Dambrauskaite**

Čierny: **Slavomíra Hulecová**

10. MS v KŠ žien

Sicílska obr. (B97)

„V aktuálnom divokom Najdorfovom variante sicílskej obrany som musela o remízu tuho bojovať. Vilma Dambrauskaite z Litvy postupne obetovala dvoch pešiakov a získala prudký útok. Jedinou obranou bolo odovzdanie figúry za ďalšieho pešiaka. Presná hra v koncovke už na výhru nestačila. Taký je dnešný korešpondenčný šach. Ak v ňom chcete dosiahnuť dobré výsledky, sú potrebné ostré varianty často hrané na hranici rizika. Veď musíte poraziť nielen súpera, ale aj jeho počítač! Záujemcom o korešpondenčnú hru odporúčam stránku www.korsach.sk; v súčasnosti je možné zahrať si bezplatne oficiálne medzinárodné turnaje ICCF na rôznych úrovniach,“ napísala nám Slavomíra.

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 c:d4 4.J:d4 Jf6 5.Jc3 a6 6.Sg5 e6 7.f4 Db6 8.Dd2 D:b2 9.Vb1 (9.Jb3 Da3 10.S:f6 g:f6 11.Se2 h5 12.0-0 Jc6 13.Kh1 Sd7 14.Jb1 Db4 15.De3 d5? (f5!?) Spasskij vs. Fischer, Reykjavík 1972) **9. - Da3 10.e5** [10.S:f6 g:f6 11.Se2 Jc6 12.Jb3 Sg7 13.f5! 0-0 14.0-0 Je5 15.Jd4 b5 16.Kh1 Sd7 (16. - Sb7 17.S:b5!? a:b5 18.Jd:b5!) 17.Sh5 Vac8 18.Vb3 Dc5 19.Jce2 Jc4 20.Dc1 e5?! (20. - h6) 21.Vg3! Kh8 22.V:g7! Parma vs. Fischer, Bled 1961; 10.f5! Jc6 11.f:e6 f:e6 12.J:c6 b:c6 13.e5 Jd5?! 14.J:d5 c:d5 15.Se2 d:e5 16.0-0 Sc5+ 17.Kh1 Vf8 18.c4! V:f1+ Fischer vs. Geller, Monte-Carlo 1967] **10. - h6** (10. - d:e5 11.f:e5 Jfd7 12.Se2 Da5 13.0-0 Sc5 14.Kh1 S:d4 15.D:d4 Jc6 16.Df2 0-0 17.Dg3 Jd:e5 18.Vb3 Jg6 19.Se3 f6 20.Df2 Vf7 21.Sb6 Dg5 22.Je4 Dd5 -/+, 12.Sc4 Se7?! 13.S:e6! 0-0 14.0-0 S:g5 15.D:g5 h6! Bilek vs. Fischer, Štokholm 1962) **11.Sh4** (11.S:f6 g:f6 12.Vb3 Da5 13.e:d6 S:d6 14.Jdb5 Sc5 15.Jd6+ S:d6 16.D:d6 Jd7 17.Se2 Vg8 18.g3 f5 19.Vf1 Dc5 20.Dd2 Vb8 -/+, 11.e:f6 h:g5 12.f:g5 Jd7 13.Vb3 Da5 14.f:g7 S:g7 15.g3 Se5 16.Jde2 d5 17.Sg2 b5 18.0-0 Sb7 19.De3 Vc8 20.Vfb1 Db6 -/+) **11. - d:e5 12.f:e5 Jfd7 13.Je4 D:a2 14.Vd1** (14.Vb3 Da1+ 15.Kf2 Da4 16.Ve3 Jc6 17.J:c6 b:c6 18.c4 Db4 19.Jd6+ S:d6 20.D:d6 D:d6 21.e:d6

Vb8 22.Se2 0-0 -/+ **14. - Dd5 15.De3** (15.Df4?? Da5+ 16.Vd2 g5 17.Jf6+ J:f6 18.D:f6 Vg8 19.Jb3 Dc7 20.Sg3 Jd7 21.Df2 Sb4 22.Se2 S:d2+ 23.J:d2 D:c2 24.0-0 Dc5 -+) **15. - D:e5 16.Se2 Sc5 17.Sg3 S:d4 18.V:d4 Da5+ 19.Vd2 0-0 20.Sd6** (Pozri diagram!) **20. - f5?!** (20. - Ve8 21.0-0 f5 22.S:b8 f:e4 23.Sf4 Db6 24.Vd4 Vf8 25.V:e4 D:e3+ 26.V:e3 Vf6 27.g3 g5 28.Sd6 V:f1+ 29.S:f1 Kf7 30.Vf3+ Kg7 31.Sc4 a5 32.S:e6 Va6 33.Vd3 Kg6 -/+) **21.S:f8 J:f8 22.Jd6 Jbd7 23.0-0 Dc5 24.Vd3 b6 25.Vb1 Dc7 26.g4 f:g4 27.S:g4 Jf6 28.Sf3 Vb8 29.Vbd1** (29.J:c8 V:c8 30.V:b6 D:c2 31.Sd1 Dc4 32.Vd4 Dc5 33.V:a6 Vd834.Vaa4 Vd5 35.Vac4 Da7 =) **29. - Jd5 30.V:d5?!** (30.S:d5 e:d5 31.J:c8 D:c8 32.V:d5 D:c2 33.Vd6 a5 34.Vf1 Dc7 35.De5 Jh7 36.Dd5+ Kh8 37.Vd7 Dc5+ 38.D:c5 b:c5 39.Vc7 a4 40.Va1 Jg5 41.V:c5 Jh3+ 42.Kg2 Jf4+ 43.Kh1 Jd3 44.Va5 Jb2 45.Va7 Kg8 46.Ve1 Vb4 47.Vee7 Vg4 48.h3 Vg5 49.Veb7 a3 50.V:a3 Jc4 +/-) **30. - e:d5 31.S:d5+ Kh8 32.Jf7+ Kh7 33.De4+ Jg6 34.Jh8 Dd8 35.J:g6 Dg5+ 36.Kh1 Sf5 37.Df4 D:f4 38.J:f4 S:c2 39.Vc1 Sf5 40.Vc7 b5 41.Jh5 b4** (41. - Kh8 42.J:g7 Sh3 43.Je6 Ve8 44.Vc6 a5 45.Kg1 S:e6 46.S:e6 a4 47.Sf5 a3 48.V:h6 Kg7 49.Vg6+ Kh8 50.Va6 Vg8+ 51.Kh1 b4 52.Se6 Ve8 53.Sd5 Ve5 54.Sc4 Ve4 55.Sf1 Kg7 56.Kg2 Vf4 =) **42.J:g7 Kg6 43.J:f5 K:f5 44.Sb3 Ke4 45.Vc6 a5 46.V:h6 Kd4 47.Kg2 a4 48.Vh4+ Kc5 49.S:a4 1/2-1/2**

(GK)

OCOT ZA OLEJ

Použitý kuchynský olej je jednou z vážnych záťaží životného prostredia, osobitne vody. Spoločnosť Meroco ponúka obyvateľom, ktorí doma zbierajú použitý kuchynský olej, možnosť odovzdať ho a obyvatelia za odovzdaný použitý kuchynský olej dostanú ocot z produkcie Slovenských liehovarov a likérok. Návod je jednoduchý: stačí doma zbierať do plastových nádob použitý kuchynský rastlinný olej (teda nie živočíšne, minerálne ani motorové oleje) a odovzdať ho počas pracovných dní od 7.00 do 16,30 hod. na zberných miestach, teda na vrátnici Slovenských liehovarov a likérok alebo na vrátnici Enviralu. Za 1 - 1,5 litra odovzdaného oleja tak dostanete 1 liter octu, za 2 - 2,5 l oleja dostanete 2 litre octu a 3 až 3,5 l oleja 3 litre octu. V prípade záujmu o bližšie informácie je možné kontaktovať priamo spoločnosť na e-mailovej adrese kampane.prilejolej@meroco.sk.

(r)

KALENÁRE ZBERU

Zberový papier

sa zbiera a vyváža obvyklým spôsobom vždy v piatok v týchto termínoch: 2. marca, 13. apríla, 25. mája, 6. júla, 17. augusta, 28. septembra, 9. novembra, 21. decembra.

Plasty (PET fľaše a ostatné plasty)

sa zbierajú a vyvážajú obvyklým spôsobom vždy v stredu: 7. marca, 4. apríla, 2./30. mája, 27. júna, 25. júla, 22. augusta, 19. septembra, 17. októbra, 14. novembra, 12. decembra.

Šachové okienko

V blízkosti Leopoldova (Trakoviciach) sa narodil významný slovenský šachový skladateľ **Jozef Taraba** (* 16. 11. 1947 - 27. 1. 2000), ktorého nedožitie sedemdesiate narodeniny si v polovici novembra minulého roka pripomenuli slovenskí šachoví skladatelia. Pri tejto príležitosti bol vypísaný už druhý spomienkový turnaj v skladaní dvojťažiek. Povoláním bol ekonomický inžinier a zložil 233 šachových úloh, väčšinou s výzvou: „Mat 2. ťahom.“ Svoju prvotinu uverejnil v šachovej rubrike denníka *Smena* ešte ako 16-ročný mládenec. Bol kompozičným talentom, o čom svedčí množstvo vyznamenaní (130, z toho 49 cien, 47 čestných uznaní, 29 pochvalných zmienok, a 5 umiestnení v súťažiach družstiev; v albumoch FIDE získal tri body), ktoré získali jeho skladby v súťažiach. Od roku 1975 žil v Kežmarku (v tomto východoslovenskom meste aj umrel), kde pracoval ako hlavný ekonóm poľnohospodárskeho družstva a neskôr ako audítor. Tam bol vedúcim KKKŠ (Kežmarský krúžok kompozičného šachu). Ešte ako študent si chodieval do Leopoldova rád zahrať futbal, lebo sa mu asi páčil futbalový štadión a kolektív i s podmienkami na populárnu hru s loptou v tomto malom meste. Pamätajú si na neho ešte niektorí bývalí leopoldovskí futbalisti? V skladbe na diagrame, ktorá získala v šachovej rubrike Hlasu ľudu r. 1981 I. cenu, si treba dať pozor pri jej riešení na tri zvodnosti: 1.J:b5?, 1.J:d5? a 1.Da5? Biely začne a dá mat druhým ťahom!

Medzinárodný anonymný turnaj na uctenie si pamiatky slovenského šachového skladateľa Jozefa Tarabu sa uskutočnil pri príležitosti jeho nedožitých 70. narodenín ako v poradí 2. memoriál. Turnaj rozhodoval medzinárodný rozhodca FIDE Karol Mlynka z Bratislavy a zúčastnilo sa ho 37 dvojťažiek od 11 autorov zo 7 krajín (Slovensko, Česko, Nemecko, Rumunsko, Rusko, Ukrajina, USA). Víťaznou sa stala skladba Miroslava Svítka z Českej republiky, ktorý sa súčasne stal aj najúspešnejším skladateľom v tomto turnaji s počtom vyznamenaných skladieb.

Riešenie pošlite na e-adresu casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 8. apríla 2018. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený. Ako víherca za správne vyriešenie skladby č. 36 bol vyžrebovaný **Bohumil Moravčík** zo Sliača. Blahoželáme!

Riešenie skladby č. 36 (Mihalčo): **1.Se3!** hr.2.Sg5 mat, **1.... Vg6** Veža blokuje únikové pole g6, preto už môže **2.Sf2** (ale ešte nie Sxc5 ?). Pre čierneho je najlepšie **2. - Jg2 3.S:c5 Ve6 4.J:b4** (obet kvôli následnému premiestneniu strelca) **4. - a:b4 5.S:b4 V:e4 6.c4 Ve5 7.Je7!** (ďalšia obeť a hrozí 8.Jc6 mat) **7. - Ve6 !** (teraz už za čierneho neexistuje ako obrana f2 ?) **8.Sa5+ Vb6 9.Jc6** modelový mat, (8. - K:e7 9.d8D mat s blokovaním poľa e6).

Logický problém s prípravnými plánmi, otváraním a zatváraním línií, obeťami jazdcov, blokovaniami polí e6, g6 a modelovým matom s väzbou.

Skladba č. 37
Jozef Taraba
Hlas ľudu 1981

Mat 2. ťahom (8 - 11)

Leopoldov a Rómovia

Odhaduje sa, že v súčasnosti žije na Slovensku okolo 300 tisíc Rómov. Najviac miest a obcí, v ktorých žije rómska komunita, sa nachádza v Banskobystrickom samosprávnom kraji. Vyplýva to z Atlasu rómskych komunít 2013, ktorý zverejnilo ministerstvo práce. Zo všetkých 138 miest, ktoré sú na Slovensku, v 18 nežije rómska komunita. Medzi nimi je aj Leopoldov, ale aj mestá a mestečká Svätý Jur, Dudince, Vysoké Tatry, Novú Dubnicu, Nemšovic, Ilavu, Bojnice, Vrbové, Leopoldov, Bytču, Tvrdošín, Námestovo, Trstenú, Krásno nad Kysucou, Turčianske Teplice, Rajec a Ražské Teplice. Dôvodov, prečo sa v Leopoldove neutvorila alebo neusadila rómska komunita, je zaiste viacero. Predovšetkým Leopoldov z hľadiska okolností a spôsobu svojho vzniku patrí k nie úplne prirodzeným sídlam – vznikol až v 17. storočí, keď Rómovia už dávno a prirodzene tvorili v istom zmysle segregované skupiny obyvateľstva už v takmer každej obci (napríklad v Šulekove, Siladicích a Horných Zeleniciach bývali na okraji obce ako samostatná komunita). Venovali sa tradičným remeslám, kováčstvu, hudobníctvu, priekupníctvu, ale aj sezónnym poľnohospodárskym či príležitostným prácam. Ďalším dôvodom istotne bolo to, že Leopoldov sa hneď od počiatku vyvíjal ako veľmi malé sídlo malomestského typu s niektorými panovníkom pridelenými výsadami a právami. Pravdepodobne veľká časť pôvodných obyvateľov navyše pochádzala z rakúskej časti monarchie a nebol predpoklad, že by toto spoločenstvo umožnilo Rómom usadiť sa medzi sebou. Ani rozvoj priemyselnej výroby v meste (železnica, liehovar, drobné prevádzky) na konci 19. storočia nevytvorili podmienky na usadenie sa Rómov v meste a svoj význam istotne mala aj skutočnosť, že historickým pôvodcom mesta bola práve pevnosť, ktorá už od svojho vzniku v istom zmysle ovplyvňovala život a charakteristiku susediaceho mestečka. Viacerí sa pýtajú, prečo je na Slovensku toľko Rómov. V stredoveku väčšina európskych krajín postavila Rómom alebo Cigánom mimo zákon a donútila ich tak stahovať sa do iných krajín. Sústreďovali sa preto najmä v Uhorsku, osobitne na východnom Slovensku a Maďarsku, kde našli lepšie podmienky pre život. O isté regulovanie tradičného spôsobu života Rómov sa usilovali už Mária Terézia a jej syn Jozef II., no kočovanie Rómov bolo úplne zakázané až pred polstoročím.

(jh)

Knižná „spoved“ leopoldovských vrahov

Väzenský systém bol vždy do veľkej miery prirodzene uzavretý a tabuový. Do roku 1989 aj nezainteresovaní Leopoldovčania vedeli len to, že na okraji ich mesta je väznica. Možno aj priveľká mlčanlivosť vtedajšieho väzenského systému sa do istej miery odrazila v dvoch leopoldovských tragédiách, ktoré sprevádzali zmenu spoločenských systémov – jednej materiálnej, druhej ľudskej. Po vyše dvadsiatich rokoch sa dostala na pulty kníhkupectiev kniha *Zatratení*, ktorá je vlastne akousi „spovedou“ desiatich väzňov odsúdených na doživotie, čo si odpykávajú trest v leopoldovskej väznici. Začínajúci autor David Kičín ju koncipoval na základe svojej korešpondencie s týmito desiatimi väzňami. V jednom z desiatky rozhovorov či príbehov je hlavnou postavou aj deväťnásobný vrah Ondrej Rigo, účastník tragického ozbrojeného útoku z väznice a zároveň jeden z vrahov leopoldovských príslušníkov, ktorého Kičín aj navštívil priamo v leopoldovskej väznici. V istom zmysle kontroverzná publikácia sprostredkúva príbehy desiatky doživotných odsúdencov a pohľad na miesta, kam sa bežný občan nedostane, ale aj skúsenosť, ktorú nadobúda len pomerne malá časť populácie – skúsenosť dlhoročného väzňa.

(ra)

Gitku zaujalo...

Veľká noc

Veľká noc dostala súčasný význam Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním. Pôvodne bola Veľká noc pohanským sviatkom jari. Sviatok Veľkej noci je oslavou vzkrieseného Krista, ide o najdôležitejší kresťanský sviatok.

Veľkonočné oslavy sa podľa regiónov líšia. Pretože sa časovo prekrývajú s pohanskými oslavami príchodu jari, ľudové tradície prevzali z predkresťanských dôb mnoho návykov a zvyklostí.

Veľkonočné sviatky patria medzi „pohyblivé“ sviatky. Tento sviatok pripadá na marec alebo apríl. Veľká noc sa podľa kresťanských cirkví slávi prvú nedeľu po prvom splne po jarnej rovnodennosti. Táto nedeľa bola ustanovená na Nicejskom koncile.

Veľkonočné symboly

vajíčko – Pretože vajíčko obsahuje zárodok života, bolo v mnohých kultúrach symbolom plodnosti, života a vzkriesenia. V súvislosti s ľudovou tradíciou vznikol zvyk maľovať tieto vajíčka. Dôvodom jedenia vajec na Veľkú noc bola zrejme aj skutočnosť, že vajcia sa nesmeli jesť v pôstnom období. V kresťanstve sa vajce vykladá ako symbol zotvoreného hrobu, z ktorého vstal Kristus, ako symbol nesmrtnosti.

zajačik – Aj keď mnoho nenáboženských tradícií má svoje korene v kresťanskej symbolike, niektoré veľkonočné symboly môžeme vystopovať až do predkresťanskej doby. Napríklad zajačik má pravdepodobne pôvod v pohanských rituáloch oslavujúcich príchod jari.

baránok – Symbol baránka sa nachádza už v predkresťanských tradíciách. V židovskej tradícii sa používal ako obetné zviera za hriechy. Zároveň židia na sviatok Paschy jedia baránka ako pripomienku svojho vyslobodenia z Egypta. V kresťanstve je baránok jedným zo symbolov Ježiša Krista, lebo obrazne podľa kresťanskej viery on je baránok obetovaný za spásu sveta.

kríž – Kríž je dnes najdôležitejším z kresťanských symbolov, pretože Kristus bol odsúdený na smrť ukrižovaním. Tento trest patril k trestom veľmi krutým a ponižujúcim.

ohň – Veľkonočná bohoslužba sa začína zapálením veľkonočného ohňa, ktorý symbolizuje víťazstvo Ježiša Krista nad temnotou a smrťou. Od tohto ohňa sa potom zapalujú veľkonočné sviečky.

sviečka – Sviečka je v mnohých kultúrach chápaná ako znamenie života. Veľkonočná sviečka symbolizuje vzkrieseného Krista. Tento symbol pochádza zo starovekých osláv Veľkej noci, pri ktorých sa zapaluje sviečka (nazývaná tiež paškál). Je ozdobená znamením kríža a symbolmi A a Ω, znamenajúcimi začiatok a koniec vekov, ktorými je Kristus. Táto sviečka sa potom zapaluje počas celého veľkonočného obdobia až do Turčie a pri každom krste – aby sa naznačilo, že krst patrí k Veľkej noci. Táto sviečka sa tiež zapaluje pri kresťanskom pohrebe na znamenie toho, že zosnulý rovnako ako Kristus, prešiel bránou smrti; a cirkev sa za neho modlí, aby vstal k novému životu s Bohom.

Pripravila Gitka Bayerová

Spoločenská kronika

Január – február

2018

Narodili sa

Radovan Úradníček

Hana Hlavnová

Ella Švestková

Nelly Vančová

Nina Mončeková

Alex Javor

Maxim Chalmovianský

Amália Melayová

Benjamín Diviš

Timotej Murín

Zoja Leitmanová

Michal Sýkora

Uzavreli manželstvo

Matúš Tittel

a Dominika Štepanovičová

Jubilanti

Ján Dojčák

Ján Hesko

Gabriela Krileková

Róbert Kurek

Stanislav Mišut

Mária Rojkovičová

Mária Zelenayová

Gabriela Blašková

Drahomíra Bošanská

Jozef Hudec

Jozef Juriš

Marta Karabová

Miroslav Kleiman

Magdaléna Košľabová

Blažej Pavelka

Peter Sahul

Jozef Štiták

Dušan Ulík

Kvetoslava Balážová

Dagmar Hamadová

Alžbeta Hargašová

Ján Kršňák

Karol Minárik

Tomáš Šablický

Anna Šenková

Antónia Tomašíková

Ctibor Valko

Janka Vašková

Lýdia Holíková

Mária Ješková

Milan Kocian

Helena Mináriková

Mária Motešická

Anna Piknová

Mária Oravcová

Alžbeta Uherčíková

Štefánia Žovínová

Ludmila Andrášiková

Irena Staneková

Emil Marcinka

Emil Vnučko

Opustili nás

Emília Hesková

Julianna Zacharová

Ferdinand Mutkovič

Milan Polačik

Mária Kudlová

Terézia Kadlečíková

Magdalena Chovancová

Irena Hotová

Otília Hrnčárová

Silvia Paulovičová

Emil Šandor

Ladislav Paulovič

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 32. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Kusá, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Nepredajné. Náklad: 800 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: Marec 2018

Fašiangy sme odprevadili, je čas stišenia.

Gojdičova ulica s novým chodníkom.

A vy ste tam neboli?

Foto: Juraj Hladký a Kristína Bajtalová